

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostního managementu

Katedra bezpečnostních studií

Role žen a sebevražedný terorismus

Bakalářská práce

The Role of women and suicide terrorism

Bachelor Thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

doc. Dr. Ing. Štefan Danics Ph. D.

AUTOR PRÁCE

Barbora Berchinová

PRAHA

2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze, dne 9. ledna 2022

.....

Barbora Berchinová

Anotace

Bakalářská práce analyzuje místo a úlohu žen v teroristických islamistických organizacích. V tomto ohledu mapuje příčiny, ale i motivy sebevražedných atentátnic. V první kapitole práce jsou vymezeny základní pojmy dané problematiky na základě odborné literatury, zejména zahraniční produkce. Druhá kapitola se zabývá samotným ženským sebevražedným terorismem, kde autorka nabízí typologii motivů sebevražedných atentátnic. Ve třetí kapitole autorka analyzuje význam žen v rámci teroristických islamistických organizací. Jedná se o Černé vdovy, Tamilské tygřice, hnutí Boko Haram, hnutí Hamás a hnutí Hizballáh. Ve čtvrté kapitole autorka předkládá aktuální přehled hlavních protiteroristických opatření v rámci Evropské unie, ale i v České republice.

Klíčová slova

Terorismus, sebevražedný terorismus, mučednická smrt, ženský sebevražedný terorismus, motivace, terorismus žen, protiteroristická opatření

Annotation

The bachelor thesis deals with the role of women in terrorist organizations, their motives, goals and strategies. It aims to identify the causes that lead women to commit terrorist acts and seeks to describe and evaluate them. The work contains four chapters. The first chapter defines the basic concepts of the issue. The second chapter deals with female suicide terrorism itself, where the topics of motivation are discussed in more detail. In the third chapter, I focus on specific terrorist groups using women, especially the Black Widows, Tamil Tigresses, the Boko Haram movement, the Hamas movement and the Hezbollah movement. In the fourth chapter, the work deals with selected counter-terrorism measures both within the European Union and within the Czech Republic. The contribution of the work are definitions of basic terms dealing with the issue of terrorism, as well as a description of current counter-terrorism measures in the EU and the Czech Republic.

Key Words

Terrorism, suicide terrorism, martyr's death, women's suicide terrorism motivation, women's terrorism, counter terrorism measur

Obsah

Úvod	6
1. Terorismus	8
1.2 Sebevražedný terorismus	11
1.3 Mučednická smrt	14
2. Ženský sebevražedný terorismus	17
2.1. Motivace	20
2.1.1 Osobní motiv	21
2.1.2 Náboženský a kulturní motiv	22
2.1.3 Politický motiv	23
2.1.4 Emancipace	24
3. Teroristické organizace využívající ženy	27
3.1 Výhody žen v teroristické organizaci	27
3.2 Černé vdovy	30
3.2 Tamilské tygřice	33
3.3 Hnutí Boko Haram	36
3.4 Hnutí Hamás	37
3.5 Hnutí Hizballáh	39
4. Opatření proti terorismu a sebevražednému terorismu	41
4.1. Protiteroristická opatření v rámci Evropské Unie	41
4.1.1 Prohlášení o boji proti terorismu	43
4.1.2 Strategie Evropské unie pro boj proti terorismu	44
4.1.3 Akční plán EU boje proti terorismu (2006)	45
4.1.4 Akční plán EU boje proti terorismu (2010)	46
4.1.5 Evropská bezpečnostní strategie	47
4.1.6 Haagský program	48
4.1.7 Stockholmský program	48
4.2 Aktivní aktéři v protiteroristických snahách v EU	49
4.2.1 Protiteroristický koordinátor EU	49

4.2.2 Europol	50
4.2.3 Eurojust	51
4.2.4 EU IRU.....	51
4.2.5 EU ECTC	52
4.3 Protiteroristická opatření v rámci České republiky	53
4.3.1 Právní nástroje pro boj proti terorismu	57
4.3.2 Bezpečnostní strategie	58
4.3.3 Strategie České republiky pro boj proti terorismu.....	59
4.3.4 Stupně ohrožení terorismem	60
Závěr	62
Seznam použité literatury	64
Seznam příloh	71

Úvod

Téma terorismu je pro dnešní svět aktuálním tématem, ale i také velkou hrozbou. Setkáváme se s ním čím dál tím častěji, ať už je to v televizi, novinách, či na sociálních sítích. Počty teroristických útoků se stále navyšují a patří mezi nejextrémnější násilné metody. Nejen že ohrožují životy nevinných lidí, ale přinášejí také destruktivní psychologické a sociální důsledky pro obyvatelstvo. Teroristé stále hledají nové metody, formy a cíle. V posledních několika letech se čím dál častěji setkáváme s případy, kdy se na teroristickém sebevražedném útoku účastní ženy. Ty, jako křehké bytosti mají nespočet výhod, jelikož je vždy malá pravděpodobnost, že by právě ony mohly spáchat teroristický čin. A právě tady skvěle zafunguje moment překvapení. U žen je například menší pravděpodobnost důkladnější tělesné prohlídky. Například v islámských státech není možné, aby ženy zkontroloval mužský policista. Mezi další výhody určitě patří ukrytí nálože pod šaty. Ve většině případů se ženy přidávají k teroristickým organizacím kvůli víře, pomstě či z donucení. Pochopit problematiku útoku je velice důležité, abychom byli vůbec schopni jim zabránit, nejdříve musíme pochopit, jaké jsou motivy, strategie a cíle sebevražedného atentátníka.

Cílem bakalářské práce je analýza místa a úlohy žen v rámci sebevražedného islamistického terorismu, a to včetně příčin a motivů, které je k tomu vedou. Dalším cílem by mělo být přiblížení specifikace ženy jako atentátnice, definování a zanalyzování motivů sebevražedných útoků spáchaných ženskými útočnicemi.

Práce je rozdělena do čtyř kapitol, přičemž v první kapitole autorka vymezuje základní pojmy, na základě odborné literatury, zejména zahraniční produkce. Tato kapitola vymezuje pojem terorismus, sebevražedný terorismus, mučednickou smrt a další jevy s tím spojené, neboť jejich pochopení je nezbytné pro další práci s touto problematikou. Druhá kapitola se zabývá ženským sebevražedným terorismem, kde v jejích podkapitolách je více rozebráno téma motivace, ať už osobní, náboženská, politická či emancipační. Ve třetí kapitole autorka mapuje teroristické organizace, které využívají ženy, jako sebevražedné atentátnice. Sem řadí Černé vdovy, Tamilské tygřice, Hnutí Boko Haram a hnutí

Hizballáh. Ve čtvrté kapitole autorka poskytuje přehled aktuálních protiteroristických opatření v rámci Evropské unie, včetně protiteroristických opatření v České republice.

Při řešení dané problematiky autorka použila následujících vědeckých metod: obsahovou analýzu, deskripci, komparaci a syntézu. Výstupem práce bude analýza místo a úlohy žen v rámci sebevražedného terorismu islamistických organizací, jakož i zmapování aktuálních protiteroristických opatření v rámci EU a České republiky.

1. Terorismus

Na počátku 90. let nebyl terorismus zdaleka považován za hrozbu, mluvilo se o něm spíše jako o riziku. Pohled na tento jev se začal formulovat až ve druhé polovině minulého století, poté, co přišly první teroristické útoky s několika desítkami mrtvých a dalšími stovkami zraněných lidí, nemluvě o velkých materiálních škodách. Také vystrašená a zcela šokovaná veřejnost se musela bolestně vyrovnat s následky krutých akcí bezohledných teroristů. Důležitým mezníkem, který je zcela zásadní pro význam terorismu jako takového, se staly teroristické útoky ze dne 11. září 2001, kdy islamističtí teroristé unesli dvě letadla plná cestujících a následně narazila do dvojice mrakodrapů Světového obchodního centra v USA. V incidentu figurovalo ještě další letadlo, které narazilo do budovy Pentagonu ve Washingtonu. Tato chvíle odstartovala diskuzi o závažnostech a příčinách této naléhavé hrozby a možnostech, jak jí čelit. V terorismu jde především o to splnit základní cíl, a to šířit strach ve společnosti.¹

V zásadě je velmi složité se dohodnout na obecně platné definici terorismu. Existuje mnoho faktorů, které musíme zvážit a vzájemně je porovnat, abychom mohli získat konečné vymezení tohoto pojmu. Zde bych uvedla několik obecně uznávaných definic terorismu.

„Terorismus je úmyslné, politicky motivované použití násilí proti civilním cílům (i vojenským), jehož se dopustí nestátní (nebo utajovaní) aktéři zpravidla s cílem ovlivnit mínění veřejnosti.“²

„Jde o předem připravené a promyšlené násilí, směřované proti nezúčastněným osobám, jehož smyslem je vyvolat strach jako prostředek k dosažení a splnění politických, náboženských nebo ideologických požadavků a

¹ EICHLER, Jan. *Terorismus a války na počátku 21. století*. Praha: Karolinum, 2007, s. 143. ISBN 97 8-80-246-13 17-8.

² MAKARIUSOVÁ, Radana. *Globální terorismus a éra Al-Káidy*. Praha: Metropolitní univerzita Praha, 2013, s. 16. ISBN 978-80-8685-595-0.

cílů. Z poněkud jiného zorného úhlu – ale stejně výstižně – lze terorismu přisoudit podobu ekvivalentu válečných zločinů v době míru.“³

Boaz Ganor navrhuje definovat terorismus jako „úmyslné užití nebo hrozbu užití násilí proti civilistům nebo civilním cílům (targets) za účelem dosáhnout politických záměrů (aims)“ přičemž systematizuje tři prvky:

- a) násilný aktivismus,
- b) s politickým záměrem,
- c) a zacílený na civilní cíle – osoby nebo objekty.⁴

Walter Laquer na druhé straně považuje za nejlepší vymezení terorismu – definici Ministerstva obrany Spojených států (U.S. Department of Defense – DoD) z roku 1990: „*Nezákonné použití nebo vyhrožování užitím síly či násilí proti jedincům nebo majetku za účelem přinutit a zastrašit vlády nebo společnosti, často se záměrem dosáhnout politických, náboženských nebo ideologických cílů (účelů – objectives).*“

Laquer s odvoláním na definici DoD rozšiřuje Ganorovu systematizaci na:

- a) nezákonný násilný aktivismus,
- b) s politickým, náboženským či ideologickým záměrem,
- c) zacílený na civilní cíle – osoby nebo objekty.

Ganor však upozorňuje, že úsilí definovat terorismus i samotný koncept terorismu obsahují kulturní výpověď i sebevýpověď (identitu), což dokládá často opakovanou frází: Pro jednoho terorista, pro druhého bojovník za svobodu. Definice terorismu, má-li být na ní dosaženo shody, musí vyloučit jak příliš pružné používání, tak i omezit významový rozsah. Pojem by měl získat jistou rigiditu. Terorismus se tedy prozatím jeví jako nezákonný, násilný aktivismus, politicky,

³ Terorismus. Bezpečnostní informační služba. [online]. Praha: BIS [cit. 2021-12-7]. Dostupné z: <http://www.bis.cz/terorismus.html>

⁴ DANICS, Štefan, TUČEK, Leoš. *Opravdu rozumíme současné epidemii sebevražedných teroristických útoků? Vojenské rozhledy*. 2008(2.), s.19.

nábožensky, ideologicky či jinak zaměřený, zacílený na civilisty nebo civilní objekty.⁵

Pokud bychom měli vymezit pojem terorismu z náboženského hlediska, můžeme ho klasifikovat na náboženský extremismus a eschatologický terorismus. V případě náboženského extremismu teroristické skupiny zpravidla vedou válku za vyhlášení „svatého božího státu“, který by byl založen na „božím“ pořádku, v souladu s jejich náboženstvím. V případě nejrozšířenějšího islámského extremismu je jejich hněv namířen nejen proti „zlému“ Západu, ale i proti domácím světským vládám. Sami sebe často považují za „boží bojovníky“, kteří vedou „svatou válku“. Specifickou formou náboženského terorismu je eschatologický terorismus. Uchylují se k němu různé sekty zastávající názor, že současný svět je „zlý“, a proto musí být zničen. Jeho likvidace je nutná, aby mohl znovu povstat – tentokrát „očistěný“ od všeho zla. Tvrdí, že zničení současného světa povede k vytvoření světa „nového“, a to většinou jen pro „vyvolené“. Členové těchto teroristických organizací jsou příslušníky různých sekt, které chtějí svět „spasit“ jakýmkoli způsobem, např. i s použitím prostředků zbraní hromadného ničení.⁶

Terorismus je tedy chápán jako forma organizovaného násilí obvykle zaměřeného proti nezúčastněným osobám za účelem dosažení politických, kriminálních, nebo jiných cílů. Teroristické metody se vyznačují vysokou nebezpečností, bezohledností a brutalitou. Jejich výběr a použití jsou podmíněny snahou o vyvolání maximálního psychologického efektu. Násilí používané teroristy není důsledkem okolností, ale jeho použití je vykalkulováno tak, aby vyvolalo pocit strachu a ohrožení u co nejširšího okruhu lidí. Zaměřuje se proti osobám, které v podstatě s cíli, které teroristé kladou, nemají nic společného a nemohou jejich dosažení nijak ovlivnit.⁷

⁵ DANICS, Štefan, TUČEK Leoš. *Opravdu rozumíme současné epidemii sebevražděných teroristických útoků?* Vojenské rozhledy. 2008(2.), s.20.

⁶ FOLTIN, Pavel a David ŘEHÁK. *Důvody realizace a formy terorismu. Obrana a strategie* [online]. 2005, 2005, 35 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://www.obranaastrategie.cz/cs/archiv/rocnik-2005/1-2005/duvody-realizace-a-formy-terorismu.html>

⁷ MIKA, Otakar J. *Současný terorismus: řešení krizových situací*. Praha: Existencialia, Triton, 2003, s. 32. ISBN 80-7254-409-8.

Využívání teroristických praktik je často dáno ryze pragmatickým kalkulem: nejsou-li teroristé technicky schopni dosáhnout svým cílů pouze vojenskými prostředky, resp. na bitevním poli, potom donutí společnost, aby v zájmu zajištění vlastní bezpečnosti přiměla svou vládu učinit to místo nich – v tom, aby přiměli společnost napadeného udělat namísto teroristů to, čeho nemohou vzhledem ke své slabosti docílit sami, spočívá hlavní poslání teroristů. Primárním, i když nepřímým terčem teroristů je větší pospolitost lidí – skupina, režim, či celá společnost, proti nimž je útok veden a jejichž způsob uvažování a chování má ovlivnit.⁸

1.2 Sebevražedný terorismus

Vymezení pojmu sebevražedného terorismu v současnosti provází značný zmatek, který souvisí s vymezením pojmu terorismus, jenž sám však podléhá pestrým a protikladným výkladům. Mnoho autorů dokonce rezignovalo na vypracování obecněji platné definice a snaží se nesystematicky a bez vzájemných interakcí postihnout charakteristické rysy sebevražedného terorismu. Dlužno dodat, že pojem sebevražedného terorismu tvoří podkategorii pojmu terorismus, jehož definice není zatím univerzálně akceptována. Jinak řečeno, definici pojmu sebevražedného terorismu nutně řídí definice pojmu terorismus.⁹

Za předchůdce dnešních sebevrahů můžeme považovat například frontové vojáky, kteří šli na jistou smrt během zákopových válek první světové války, nebo dokonce zadržení členové irské IRA, kteří se protestní hladovkou dobrovolně vyhladověli k smrti. Často se dává příkladem raná islámská radikální sekta z 12. století, jejíž příslušníci počítali se svou smrtí po úspěšném ukončení vojenské mise. Členy sekty tzv. asasinů lze alespoň částečně považovat za průkopníky “sebevražedných útoků” v islámském kontextu.

⁸ SOULEIMANOV, Emil. *Terorismus. Pokus o porozumění*. Praha: SLON, 2011, s. 40-41. ISBN 978-80-7419-038-4.

⁹ DANICS, Štefan, TUČEK Leoš. *Opravdu rozumíme současné epidemii sebevražedných teroristických útoků? Vojenské rozhledy*. 2008(2.), s.18.

Základní obecná charakteristika sebevražedného terorismu podle Makariusové:

- Smrt sebevražedného útočníka je součástí hlavní sebevražedné akce.
- Útok má za cíl vystrašit co největší skupinu lidí.
- Sebevražedné útoky bývají klíčové v rámci činnosti teroristické skupiny a podílí se na nich více osob.
- Útok může být z donucení nebo z oddanosti jednotlivce ke skupině.
- Sebevražedná činnost je pro organizaci levným prostředkem pro spáchání brutálního činu.
- Útok je vykonáván sekulárními i náboženskými organizacemi.
- Nejčastěji se na nich podílí ženy ze skupin se sekulárními motivy.
- Sebevražedné atentátnice mohou mít motiv z důvodu náboženství, národnosti nebo bojují za myšlenku organizace nebo skupiny.
- Některé organizace využívají ženy v sebevražedných atentátech ve vyšším zastoupení než muže (LTTE, Černé vdovy) naopak organizace například Hizballáh spolupracují s ženami minimálně.
- Sebevražednou činnost není možné jednoznačně lokalizovat, jde o stále rozšířenější a rostoucí fenomén.
- Útok je dynamický a stále rozšiřující fenomén, ve kterém je zahrnuto mnoho národností a vyskytuje se na mnoho kontinentech.
- I když mají organizace velmi širokou škálu motivů, mezi hlavní patří náboženské ve jménu náboženství nebo sekulární ve jménu vlastenectví, naléhání svých druhů, uctívání vůdce nebo se jedná o motivy ve jménu pomsty či zavražďování.

- Není možné sestavit přesný profil sebevražedného atentátníka.¹⁰

Jak už bylo zmíněno v předešlé kapitole, náboženství se u sebevražedného terorismu silně promítá do kultury i politiky, což umožňuje použít náboženství jako ospravedlnění sebevražedných útoků. Přestože je otázka mučednictví v případě spáchání sebevražedného útoku sporná, budeme-li chtít, vhodnou kombinací vybraných pasáží Koránu získáme působivou motivaci pro spáchání i silný argument proti. Žádný z koránských veršů však explicitně nemluví o sebevražedných útocích, tudíž nejsou islámem přímo schváleny, ani zamítnuty, vždy záleží na výkladu.¹¹

V porovnání s mučednickou smrtí, přestože se jedná o sebevražedný útok, je obyčejná sebevražda v islámu zapovězená a patří mezi jeden z největších hříchů. Je proto možné, že je sebevražedný útok považován za dobrý způsob, jak skončit svůj život na tomto světě a zároveň nebýt odsouzen na věčný život v pekle. Z náboženského pohledu je však důležitým prvkem mučednictví také čistota motivů, postavení boží vůle nad vlastní osobní zájmy, přičemž pomsta nebo snaha o slávu, které se v případě sebevražedného terorismu mohou mezi motivy jednotlivce objevit, nejsou čistými motivy.¹²

Sebevražedný terorismus je jednou z metod, která patří mezi nejlevnější a neúčinnější. Dochází k němu skoro v celé historii lidstva. Náklady na přípravu teroristického útoku jsou minimální a výsledek bývá často velmi děsivý, neboť terorista může sám rozhodnout, kdy výbušninu odpálí.

Teroristické útoky jsou nejznámější metodou, která je spojena s terorismem blízkého východu. Mezi nejznámější radikální islamistické organizace můžeme zařadit například Al-Káidu, islámský džihád, Hamás a Hizballáh. Sebevražedné

¹⁰ MAKARIUSOVÁ, Radana. *Globální terorismus a éra Al-Káidy*. Praha: Metropolitní univerzita Praha, 2013, s. 156-157. ISBN 978-80-8685-595-0.

¹¹ Lahnait, Fatima: *Female Suicide Bombers: Victims or Murderers?* in NATO (ed.): *Suicide Bombers: the Psychological, Religious and Other Imperativs*. 2008. Amsterdam: IOS Press

¹² Lahnait, Fatima: *Female Suicide Bombers: Victims or Murderers?* in NATO (ed.): *Suicide Bombers: the Psychological, Religious and Other Imperativs*. 2008. Amsterdam: IOS Press

útoky mají různé podoby – od jednoduchých metod (např. sebevražedné opasky připoutané na tělo, použití auta nebo lodě s náloží) až pro únosy letadel.¹³

Podle Otakara Miky má sebevražedný útok mnoho taktických výhod. Zjednodušují se organizační náležitosti a také příprava, jelikož se nemusí plánovat únikové cesty. Tím pádem se snižují náklady a možnosti na dopadení útočníka. Ovšem na druhou stranu se zvyšuje bezpečnost pro skupinu, přesnost a účinnost útoku. Další možnou výhodou útoku je i zvýšení psychologického dopadu na široké okolí.¹⁴

Určitě není pochyb o tom, že 20. století dalo právě tomuto fenoménu úplně jiný rozměr. Není to dáno změnou povahou konfliktů, ale především technologickým pokrokem. Vynalezení a rozvoj vojenských a průmyslových výbušnin, letadel, nákladních automobilů atd. poskytl sebevražedným útočníkům mocnou zbraň v podobě zesíleného účinku jejich obětování, ať pro vojenský nebo teroristický účel.¹⁵

1.3 Mučednická smrt

Není pochyb o tom, že koncepce mučednické smrti nebo-li *istišhádu* je v rámci skupin, které sebevražednou taktiku používají, významným faktorem. Ve vědomí jednotlivců, kteří se odhodlají provést sebevražedný útok, verbují nové útočníky nebo se podílejí na další přípravě útoků, představuje *istišhád* významný legitimitační, heroizovaný a podpůrný faktor. Dnešní taktika sebevražedných útoků však není těmi, kteří s ní souhlasí, vnímána jako sebevražda, nýbrž jako

¹³ ČEJKA, Marek. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. Praha: Barrister & Principal, 2007, s.167. ISBN 978-80-87029-19-0.

¹⁴ MIKA, Otakar J. *Současný terorismus: řešení krizových situací*. Praha: Existencialia, Triton, 2003, s. 40-41 ISBN 80-7254-409-8.

¹⁵ SOULEIMANOV, Emil. *Terorismus. Pokus o porozumění*. Praha: SLON, 2011, s. 183. ISBN 978-80-7419-038-4.

smrt při obraně víry, smrt, která je navíc nejvyšší formou mučednictví. Muslim, který zemře za víru, je považován za mučedníka (*šáhíd*) a těší se velké úctě.¹⁶

Avšak pojem *šáhíd* má široké konotace, neboť za *šáhída* může být považován muslim, který zemřel při cestě za poznáním nebo studiem a jeho smrt způsobila bolest mnoha věřícím. Dále můžeme za *šáhída* označit i muslima, který zahynul ve válce na obranu islámu nebo byl zabit nepřáteli islámu v cizině. Tomuto mučedníkovi říkáme *aš-šáhíd al-kámil* (dokonalý mučedník). V rétorice médií mnoho islámských zemí je tak *šáhídem* kterýkoliv Palestinec, který byl zabit izraelskou armádou, muslimští dobrovolníci, kteří umírali v Afghánistánu, Bosně, Čečensku atd. Od tohoto mučedníka můžeme rozlišit i tzv. „ukřivděného mučedníka“ (*šáhíd mazlúm*), který zahynul při mezi-arabských střetech.¹⁷

Každý *šáhíd* má zaručené místo v islámském ráji (*džanna* nebo *firdaus*). Islámská představa ráje je spojena s představou plodnosti a úrodnosti, se zelení a dostatkem vody.¹⁸ Z hlediska etymologie pochází pojem *šáhíd* ze slova *šaháda*, což je vyznání víry. Je uplatněn stejný vztah jako u pojmů mučedník a *martyr* (svědek). I mučedník v islámu je ve své podstatě svědek, který konečným způsobem stvrzuje svou víru.

Mučednictví je vysoce žádané, neboť zajišťuje přímou cestu do ráje, jehož představa je velice lákavá, protože nabízí hojnost všeho, čeho se v pozemském životě nedostává. Kromě zeleně, nápojů a jídla tam především na muže čeká sedmdesát dva panen. Nutno však podotknout, že tato lákavá nabídka se týká pouze mužů svobodných, což není příliš často uváděno. Co se týče žen, ani ony nepřijdou zkrátka, i pro ně platí, že v nebi se nacházejí takové statky, které si nikdo neumí představit. Navíc je žena odměněna dalšími třemi způsoby:

- každé ženě v ráji je prokázána velká čest v podobě oběda s prorokem Mohammadem,

¹⁶ SOULEIMANOV, Emil. *Terorismus. Pokus o porozumění*. Praha: SLON, 2011, s. 185-186. ISBN 978-80-7419-038-4.

¹⁷ SOULEIMANOV, Emil. *Terorismus: válka proti státu*. Praha: Eurolex Bohemia, 2006, s. 253. ISBN 80-86861-76-7.

¹⁸ SOULEIMANOV, Emil. *Terorismus. Pokus o porozumění*. Praha: SLON, 2011, s. 186. ISBN 978-80-7419-038-4.

- každé ženě se splní, co si v životě přála, přičemž míra plnění závisí na její zbožnosti a skutcích, které za svého života vykonala,
- aby ženám v ráji nebylo smutnou, mohou se tam těšit s muži na základě toho, do které kategorie spadají (svobodné, rozvedené a ty, jejichž manžel se nedostal do ráje, dostanou svobodného muže dle svého přání, vdané budou moci žít se svým manželem, budou-li si to přát. Ženy, které se po smrti manžela opět vdaly, by měly i v ráji zůstat s posledním manželem, pokud si to přejí).¹⁹

¹⁹ Lahnait, Fatima: *Female Suicide Bombers: Victims or Murderers?* in NATO (ed.): *Suicide Bombers: the Psychological, Religious and Other Imperativs*. 2008. Amsterdam: IOS Press

2. Ženský sebevražedný terorismus

Od roku 2001 se počet džihádistických organizací více než zdvojnásobil a počet jejich členů více než ztrojnásobil. Kromě toho je patrný ještě jeden trend, a to, že čím dál větší podíl nových členů tvoří ženy. Jak ukazují data think tanku s názvem Institut pro ekonomii a mír, mezi lety 2013 až 2019 přibýlo například do iráckých a syrských organizací přes 6 902 cizinek. Téměř 1 500 jich přišlo z Evropy.²⁰ Hlavní funkcí žen v teroristických organizacích je starost o rodinu, rození nových válečníků a rekrutování dalších žen přes sociální sítě. Právě tam se totiž proces nabírání nových členů přenesl.

Podle mnohých teorií mezinárodních vztahů si ženy na rozdíl od mužů vybírají spíše mírové prostředky pro řešení konfliktů. Ženy jsou v postoji ke konfliktu klidnější, tolerantnější a jsou rovněž více nakloněny vyjednávání a kompromisům.²¹ Ženy, které se rozhodnou připojit k teroristické skupině většinou pocházejí ze středních či vyšších vrstev společnosti, mají dobré vzdělání, manažerské schopnosti a filosofické myšlení. Stávají se intelektuální součástí teroristické organizace. Politiku profilování potenciálně podezřelých mužů z určitých států ve věku 16—35 let, kterou ustavily Spojené státy po 11. září 2001, dává ženám výbornou příležitost k tomu, aby se staly teroristy. Po několika týdnech se sice prokázalo, že toto profilování má nulovou úspěšnost, ale na místní úrovni to dalo úředníkům možnost vykázat nějakou činnost a prodat ji jako prostředek „účinného“ boje proti terorismu. Tato politika však naprosto ignoruje fakt, že teroristické skupiny jsou extrémně flexibilní a že se velice rychle adaptují na nové podmínky a nová opatření, která proti nim byla přijata.²²

²⁰ Rekrutky Islámského státu: jak džihád získává bojovnice ze Západu. *E15.cz* [online]. Praha: E15, 2020 [cit. 2022-01-31]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/the-student-times/rekrutky-islamskeho-statu-jak-dzihad-ziskava-bojovnice-ze-zapadu-1370834>

²¹ BLOOM, Mia. *Dying to Kill: The Allure of Suicide* [online]. New York: Columbia University Press, 2005, 142 [cit. 2022-01-31]. Dostupné z: <http://infinity.wecabrio.com/read/231133219-dying-to-kill-the-allure-of-suicide-terror.pdf>

²² PAŘÍZKOVÁ, Lada. Motivace terorismu a východiska boje s ním. *Obrana a strategie* [online]. 2005, 44 [cit. 2022-01-31]. Dostupné z:

Využití žen při činnostech teroristické organizace, které byly dosud převážně mužské, představuje taktickou změnu. Jak uvádí akademička z oddělení pro mezinárodní politiku Katharina von Knop, ženy totiž nebývají vnímány jako potenciální riziko. Mnoho zemí se ostýchá ženy prohledávat, což umožňuje snadnější přenos zbraní a výbušnin. Ženy navyšují absolutní počet bojovníků a v neposlední řadě pak cílí na další potenciální rekrutky.²³

V posledních desetiletích se role sebevražedných atentátníků stala převažující operační rolí pro ženy. Odráží se to ve skupinách jako Tiger osvobození Tamil Eelam, čečenské Černé vdovy a hnutí spojená s Irákem, jako je Al-Káida a Islámský stát. To platí i pro nigerijskou teroristickou skupinu Boko Haram. Tato skupina často nasazuje samovražedné atentátnice. Ve skutečnosti najala více žen jako ozbrojence a sebevražedné atentátníky než kterákoli jiná teroristická organizace v historii. Na základě údajů nalezených v Globální databázi terorismu a dalším vědeckém výzkumu došlo k více než 150 incidentům bombových útoků žen přidružených ke skupině. Některé odhady uvádějí počet žen jako více než 50% bombových atentátníků skupiny.²⁴

<https://www.obranaastrategie.cz/cs/archiv/rocnik-2005/1-2005/motivace-k-terorismu-a-vychodiska-boje-s-nim.html>

²³ Rekrutky Islámského státu: jak džihád získává bojovnice ze Západu. *E15.cz* [online]. Praha: E15, 2020 [cit. 2022-01-31]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/the-student-times/rekrutky-islamskeho-statu-jak-dzihad-ziskava-bojovnice-ze-zapadu-1370834>

²⁴ SVOBODA, Daniel. ALTERNATIVES OF BOKO HARAM TO THE CONTEMPORARY MODERN NIGERIAN STATE – The Postmodern Caliphate or the Terrorist Semi-State? *University of Defence in Brno* [online]. 2020, (2.), s. 53-54 [cit. 2022-01-31]. Dostupné z: <https://www.obranaastrategie.cz/en/archive/volume-2020/2-2020/articles/alternatives-of-boko-haram-to-the-contemporary-modern-nigerian-state.html>

Obrázek č.1 - Hnutí Boko Haram

Dostupné z: http://s.telegraph.co.uk/graphics/projects/Boko-Haram-girls-kidnap/media/131082315_a-screengrab-taken-on-may-12-2014-from-a-screengrab-taken-on-may-12-2014-from-a-video-of-nig-mr_e4vszws.jpg [2022-02-01]

Obrázek č.2 – Hnutí Boko Haram

Dostupné z: <https://imengine.public.prod.ksf.infomaker.io/imengine/image.php?uuid=0f93a414-6b5f-4a2f-8763-10f0c9d9923e&type=preview&source=0f93a414-6b5f-4a2f-8763-10f0c9d9923e&function=hardcrop&width=400&height=225&q=> [2022-02-01]

2.1. Motivace

Pokud bychom chtěli lépe porozumět motivaci k terorismu, je zapotřebí porozumět podmínkám, které předcházejí teroristickému činu a seznámit se s určitými okolnostmi a událostmi, které přispěly k rozhodnutí použít násilí. Jedním z důležitých faktorů byla modernizace, která byla následně doprovázena urbanizací obyvatelstva a možností získání vyššího vzdělání. Tato situace nastala v rozvojových zemích v 70. letech 20. století, kdy se s vidinou lepších pracovních příležitostí začalo do měst stěhovat velké množství populace. Hlavní motivací nebylo jen snadnější získání pracovního místa, ale také bezplatné vzdělání pro jejich děti, možnost mobility díky rozvinutější dopravě a komunikačním sítím. Výsledkem tohoto přesunu byl po několika letech příliv celé generace mladých, vzdělaných mužů a žen na pracovní trh, který tuto nabídku nebyl schopen vstřebat. Tato neúprosná situace nezaměstnaných lidí v přelidněných městech vyústila v sociální bouře a protesty proti vládní politice daných států. Nejhuře byly postiženy etnické menšiny, které začaly proti většinovým vládám organizovat opozici. Jako jednotícím prvkem se často stávalo náboženství. Rozhodnutí uchýlit se k teroristickým praktikám bylo ve většině případů doprovázeno neefektivitou jiných metod, které by mohly vést k sociálním či politickým změnám. Přístup k moci byl buď limitován nebo naprosto znemožněn a naděje na smysluplný dialog s vládnoucími elitami se rovnala nule.²⁵

Otázka motivace, proč zrovna ženy páchají sebevražedné útoky, je předmětem mnoha diskusí. Jedna část teoretiků tvrdí, že teroristky jsou motivovány svými psychologickými podněty nebo jednoduše touží po pomstě. Druhá část teoretiků vidí jako motiv teroristického činu snahu teroristek dosáhnout rovnosti mezi muži a ženami, protože teroristky z velké části žijí ve společnosti či kultuře, která je patriarchální a jsou zcela podřízeny mužům. Spáchat sebevražedný útok je pro tyto ženy chápán jako způsob, jak na sebe upozornit a

²⁵ PAŘÍZKOVÁ, Lada. Motivace terorismu a východiska boje s ním. *Obrana a strategie* [online]. 2005, 44 [cit. 2022-02-01]. Dostupné z: <https://www.obranaastrategie.cz/cs/archiv/rocnik-2005/1-2005/motivace-k-terorismu-a-vychodiska-boje-s-nim.html>

pokus o vymanění se z mužské nadvlády. Existuje ale i takový názor, že stejným motivem může být i nacionalistický neboli náboženský fanatismus. Můžeme tedy říct, že teroristické organizace, které zaměstnávají ženy, nabízejí mnoho výhod a v jistém smyslu i jinou formu gender útlaku, neboť právě profitují z toho, že je teroristky potřebují. Ženy však mají velmi důležitou roli jak v podpoře mužských teroristů, tak ve vzdělávání nových generací teroristů.²⁶

2.1.1 Osobní motiv

Když muži páchají sebevražedný útok, jsou spíše motivováni náboženským důvodem či fanatismem. Ovšem pokud se k takovému útoku odhodlá žena, její motivací bývají častěji osobní emociální důvody. Mia Bloomová, členka "*Mezinárodního střediska pro studium terorismu*" tvrdí, že ženy, které nejsou do teroristického činu nuceny, jsou samy motivovány čtyřmi R – revenge (pomsta), redemption (spasení), respect (úcta), relationship (vztah).²⁷

Prvním termínem je snaha se někomu pomstít. Žena páchá sebevražedné útoky, aby pomstila smrt svého zesnulého manžela. Druhým termínem je spasení. Žena žijící v patriarchální společnosti vidí možnost spáchat sebevražedný útok jako očištění se a snazší cestu, jak se dostat do ráje. Tímto činem pomohou dostat se do ráje i své rodině a příbuzným. Tím si zaslouží i další termín, kterým je respekt. Svým činem si vysluhují v rodině a u mužů úctu a mohou být pro něco respektovány. Poslední termín – vztah se podle Bloomové zdá být nejdůležitější. Podle ní je ve většině případů největším předpokladem pro to, aby žena spáchala dobrovolně sebevražedný útok, její vztah k nějakému teroristovi, kterým může být její otec, bratr, nebo syn. Terorismus se tak stává součástí rodinných záležitostí.

Dodatečným faktorem je páté R – rape (znásilnění). S tímto je možné se setkat například u Tamilských tygřic, kde byly členky velmi často znásilněné a na tomto základě se rozhodly stát sebevražednými atentátnicemi. V případě Srí

²⁶ RIAZ, Hassan. *What motivates the suicide bombers?* [online]. Yale: MacMillan center, 2009.

[cit. 2022-02-01]. Dostupné z: <http://yaleglobal.yale.edu/content/what-motivates-suicide-bombers-0>

²⁷ KALÁB, Miloš. Sebevražedné teroristky. *Britské listy* [online]. 2011. Praha: Občanské sdružení Britské listy. [cit. 2022-02-01]. Dostupné na: <http://www.blisty.cz/art/56868.html>

Lanky znamená znásilnění pro místní ženu konec její ženské životní dráhy. Pokud jí někdo znásilní, nemůže se vdát a její vyhlídky do budoucna nejsou moc růžové. Teroristická organizace ji však dá možnost, jak smazat tento svůj hřích, a může sestát objektem úcty v kultuře, která uctívá mučedníky.²⁸

2.1.2 Náboženský a kulturní motiv

Kultura hraje velmi důležitou roli v otázce podpory terorismu. V kolektivně laděné společnosti je, na rozdíl od společnosti individualistické, nábor potenciálních teroristů mnohem jednodušší. Ochota se sebeobětovat, která je v některých kulturách ceněna jako osobní ctnost, může být další pobídkou k angažování se v teroristické organizaci. Hodnotový systém společnosti, který dává přednost vyšším cílům před osobními, nebo všeobecně přijímaný názor, že řešení konfliktů pomocí násilí je přijatelné, může přispět k nárůstu potenciálních kandidátů teroristických organizací. Jedním z důležitých faktorů je strach z kulturní vyloučenosti v kontrastu s dominantní kulturou a pocit „vydědění“. K těm nejdůležitějším kulturním hodnotám, které si každý snaží uchovat a bránit, patří jazyk, náboženství, území a příslušnost k určité skupině. Náboženství je možná jednou z těch nejcitlivějších hodnot, neboť ohrožení náboženského vyznání je hrozbou nejen pro současnost, ale i pro budoucnost.²⁹

Islámský fundamentalismus je v současnosti jednou z nejdynamičtějších a nejnebezpečnějších forem náboženského terorismu. Proto islámské teroristické organizace využívají jako jeden z motivačních prvků učení Korán. V Koránu je posmrtný život líčen dosti ideologicky, v podstatě říká, že to, čeho se v životě nemusí dostávat, bude v ráji dostatek. Teroristé vysvětlují své činy tím, že brání islám proti pronikání západního materialistického světa a ospravedlňují je náboženskými pojmy. Mezi hlavní pojmy patří džihád, což je doslova úsilí, které označuje povinnost bránit a upevňovat islám ve vztahu k muslimské obci i k

²⁸ KALÁB, Miloš. Sebevražedné teroristky. *Britské listy* [online]. 2011. Praha: Občanské sdružení Britské listy. [cit. 2022-02-01]. Dostupné z: <http://www.blisty.cz/art/56868.html>

²⁹ PAŘÍZKOVÁ, Lada. Motivace terorismu a východiska boje s ním. *Obrana a strategie* [online]. 2005, 44 [cit. 2022-02-01]. Dostupné z: <https://www.obranaastrategie.cz/cs/archiv/rocnik-2005/1-2005/motivace-k-terorismu-a-vychodiska-boje-s-nim.html>

osobnímu, duchovnímu životu. Podle radikálních islamistů je v dnešní době třeba bránit mnoho muslimských zemí před agresí Západního světa.³⁰

Náboženská motivace není u žen tak silná jako u mužů. Muži se rychleji integrují do sociálních skupin a tím se snadněji a rychleji poddají kolektivnímu duchu skupiny. Ženy méně, než muži zcela podlehnou náboženské či nacionalistické organizaci. Když se žena stane součástí takové organizace, ve většině případů nebyla hlavním důvodem vstupu pouze snaha po ztotožnění.³¹

2.1.3 Politický motiv

Politický terorismus, který lze dále podle rozhodujícího motivu, členit na separatistický (etnicko-nacionální) a revoluční terorismus. Hlavním důvodem realizace separatistického terorismu je snaha teroristických skupin o získání autonomie nebo vlastního státu. Tyto skupiny se odvolávají na „historicky vzniklé odlišnosti“ daného etnika a bojují proti útlaku vůdčího národa všemi dostupnými prostředky. V oblastech zasažených tímto terorem pak může vzniknout nestabilní politická situace a dojít až ke kolapsu hospodářství. Výsledkem můžou být i mohutné vlny uprchlíků, které následně hledají azyl v okolních státech. Své problémy však nepochybně přinášejí i do hostitelských zemí, odkud mohou materiálně podporovat národně-osvobozenecký boj svého etnika. I v Evropě pak dochází k teroristickým útokům na objekty „utlačovatelského“ státu, k únosům jeho představitelů aj.³²

V případě revolučního terorismu, který bývá také označován jako protistátní, je hlavní příčinou nespokojenost se stávajícím politickým režimem.

³⁰ Asociace pro mezinárodní otázky. *Džihád mezi politikou a náboženstvím: Hledání logiky „islámského terorismu“*. [online] 2016. Praha. [cit. 2022-02-01] Dostupné z: <https://www.amo.cz/dzihad-mezi-politikou-a-nabozenstvim-hledani-logiky-islamskeho-terorismu/>

³¹ Karen Jacques & Paul J. Taylor: *Male and Female Suicide Bombers: Different Sexes, Different Reasons?* Studies in Conflict & Terrorism Volume 31, Issue 4, 2008. [cit. 2022-02-01]. Dostupné z: <https://www.ojp.gov/ncjrs/virtual-library/abstracts/male-and-female-suicide-bombers-different-sexes-different-reasons>

³² FOLTIN, Pavel a David ŘEHÁK. Důvody realizace a formy terorismu. *Obrana a strategie* [online]. 2005, 2005, 35 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://www.obranaastrategie.cz/cs/archiv/rocnik-2005/1-2005/duvody-realizace-a-formy-terorismu.html>

Hlavním cílem realizace teroristických aktů je jeho svržení a nastolení nové vlády či úplný rozklad státu. Terčem útoků se pak stávají různé státní instituce, vládní představitelé, lidé spolupracující s režimem apod. Činnost teroristických skupin je velmi podobná partyzánské válce a někdy mezi nimi není činěn rozdíl.³³

2.1.4 Emancipace

Mezi mužem a ženou, kteří vzešli z tradičních patriarchálních kultur, se odrážejí i genderové rozdíly, které spočívají v jejich muslimské společnosti. Obecně to můžeme pozorovat na tom, že téměř u všech případů včele organizace mající sebevražedný útok na svědomí vede muž, a i podstatná část organizace je provozována převážně muži. Když už je žena součástí akce, tak většinou hraje pasivní roli, například střeží rukojmí a hlídají. Nemůže se volně pohybovat po prostoru, a i zbraň, kterou vlastní, má menší než její „kolegové“.³⁴

Ženy, které žijí v tradičních patriarchálních kulturách, trpí svou omezenou roli ve společnosti. Často nejsou tak svobodné jako muži, aby mohli pracovat i mimo svůj dům, musí se oblékat konzervativně, nemůžou usilovat o vyšší vzdělání, celý život žijí pod vedením přísného a někdy zneužívajícího otce či manžela a chybí jim pocit svobody. Na rozdíl od mužů jsou za nevěru nebo jiné nemanželské sexuální vztahy tvrdě potrestáni. Ty, které nemají úspěšné manželství, nebo které nemohou mít děti a následně jsou z manželství odvrženy, trpí velmi často depresí a přijde jim, že v životě nemají mnoho možností. Stejně jako ty, které byly sexuálně zneužity, chtějí svůj život ukončit čestně a nechtějí být obětmi ponížení, které by se vztáhlo i na jejich celou rodinu.³⁵

³³ FOLTIN, Pavel a David ŘEHÁK. Důvody realizace a formy terorismu. *Obrana a strategie* [online]. 2005, **2005**, 35 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://www.obranaastrategie.cz/cs/archiv/rocnik-2005/1-2005/duvody-realizace-a-formy-terorismu.html>

³⁴ SPECKHARD, Anne. The Emergence of Female Suicide Terrorism [online]. Washington DC: Georgetown University Medial Center, **2008**, 1007. [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10576100802408121#.VRqFOFxEuQ>

³⁵ SPECKHARD, Anne. The Emergence of Female Suicide Terrorism [online]. Washington DC: Georgetown University Medial Center, **2008**, s. 1009. [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10576100802408121#.VRqFOFxEuQ>

Kromě konzervativního rodinného prostředí můžeme najít i spoustu dalších motivů, pro které se dívky přidávají k teroristickým organizacím. Výzkumnice Erin Marie Saltman a Melanie Smith vysvětlují pomocí teorie push and pull faktorů, co člověka nutí odejít z jeho současné pozice a tlačí jej směrem k extremistickým organizacím. K push faktorům patří pocit sociální a kulturní izolace, která jde ruku v ruce s hledáním vlastní identity a se zakoušením nejistoty při soužití se západní kulturou. Mohli bychom jmenovat také strach z perzekuce ze strany mezinárodní muslimské komunity a zlost, smutek a frustraci z toho, že na toto perzekvování chybí ze strany mezinárodní muslimské komunity dostatečná odpověď. Z pull faktorů můžeme zmínit idealistické cíle plynoucí z náboženské povinnosti a snahu o vytvoření utopického „chalífátského státu,“ stejně jako vidinu sounáležitosti se členy teroristické skupiny a v neposlední řadě romantizaci aktivit teroristických organizací.³⁶

Můžeme tedy říct, že dalším motivačním faktorem může být tedy emancipace žen. Islámské ženy jsou neustále srovnávány se ženami ze západu. Poukazuje se na nerovné postavení ve společnosti mezi mužem a ženou. Možnost zapojení ženy v teroristických organizacích znamená určité zrovnoprávnění žen. Bok po boku stojí mužskému pohlaví a mají možnost se podílet na politickém dění. Sebevražedný atentát je jaksi politickým aktem. Zapojením se do tohoto dění se dobrovolkyni dostane i pozornosti okolní společnosti a uznání, kterého by jinak nebyla schopna nabýt v běžném životě.³⁷

Profil dívek rekrutovaných do teroristických organizací se změnil. Dívky jsou mladé, obvykle ve věku devatenácti nebo dvaceti let. Zdá se, že ve své zbožnosti nejsou nijak zvlášť fanatické. Na rozdíl od prvních rekrutů, kteří po celý svůj život praktikovali extrémní výklad islámu, jdou tyto ženy spíše za dobrodružstvím. Z komentářů zveřejněných online je také zřejmé, že mnoho

³⁶ Rekrutky Islámského státu: jak džihád získává bojovnice ze Západu. *E15.cz* [online]. Praha: E15, 2020 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/the-student-times/rekrutky-islamskeho-statu-jak-dzihad-ziskava-bojovnice-ze-zapadu-1370834>

³⁷ VON KNOP, Katharina. The Female Jihad: *Al Qaeda's Women, Studies in Conflict & Terrorism*. [online]. Garmisch: Marshall European Center for Security Studies, 2007, s. 399. [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10576100701258585#.VRvgKFxZEUQ>

z nich je přitahováno myšlenkou vdát se za cizího bojovníka, který pro ně reprezentuje hrdinskou postavu ochotnou se i obětovat. Galit Ben-Israel vysvětluje, že ženám je při rekrutování popisován romantizovaný příběh jejich účasti. Budou rodit mudžáhedíny (válečnice) a budou to ony, kdo je bude vychovávat a učit. Pro některé ženy je to začátkem toho, v co věří, a možností vytvořit nový národ.³⁸

³⁸ Rekrutky Islámského státu: jak džihád získává bojovnice ze Západu. *E15.cz* [online]. Praha: E15, 2020 [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/the-student-times/rekrutky-islamskeho-statu-jak-dzihad-ziskava-bojovnice-ze-zapadu-1370834>

3. Teroristické organizace využívající ženy

Výskyt žen v rámci terorismu je hojnější v působení na domácí půdě, je tedy možné se častěji setkat se ženami, které budou mít zastoupení v rámci regionálních teroristických skupin. Z hlediska mezinárodního terorismu je jejich výskyt podstatně nižší. Ačkoliv že ženy pronikly do teroristických skupin, stále se v jejich struktuře vyskytují v nižším postavení než jejich mužští protějšci. Ženy se v teroristických organizacích zapojují do různých aktivit, od starosti o domácnost až po samotný výcvik. Nejčastěji se setkáme s ženským sebevražedným terorismem na Srí Lance, v Turecku, Palestině, Čečensku a v Kolumbii. Jak už bylo řečeno v předchozích kapitolách, jednou z největších výhod upřednostňujících ženy v teroristických organizacích je nižší pravděpodobnost odhalení a následného neúspěchu.³⁹

3.1 Výhody žen v teroristické organizaci

Jedna z největších výhod pro teroristickou organizaci, která využívá právě ženy, je malá pravděpodobnost odhalení atentátnice. Ženy není tak snadné odhalit. Jsou schopny schovat bombu do oblečení, stejně tak jako to udělala palestinská atentátnice, která pronesla dva ruční granáty do letadla. Zakryjí bombový pás pod volným oblečením a vydávat ho za těhotenské břicho jako to udělaly členky Tamilských tygřic. Jsou známy i případy, kdy se atentátnice snažila projít kontrolou pod záminkou, že rodí a pospíchá. Obecně je známo, že ženy nejsou tak striktně prohledávány jako muži – ať už z obav o zachování jejich cudnosti, nebo z případného nepohodlí způsobeném úředníkovi.⁴⁰

Palestinské skupiny začaly více využívat ženy v momentě, kdy muži už nadále nebyli schopni projít kontrolou. Vedení si tak uvědomilo, že v tradiční

³⁹ GONZALES-PEREZ, Margaret. *Female Suicide Bombers in Domestic and International Terrorist Groups*. [online]. Vancouver: WPSA Annual Meeting, 2009. [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: http://citation.allacademic.com/meta/p_mla_apa_research_citation/3/1/7/0/4/pages317041/p317041-5.php

⁴⁰ SPECKHARD, Anne. *The Emergence of Female Suicide Terrorism* [online]. Washington DC: Georgetown University Medial Center, 2008, s. 1017. [cit. dne 2022-02-05]. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10576100802408121#.VRqFOFxZEuQ>

společnosti je urážející agresivně prohledávat ženu a začalo toho využívat. V případě, že nastala absence kontroly se zvyšovala jejich šance na úspěšnou misi a v případě prohledání se zvedne silná protireakce. Tu pak může skupina využít k vyburcování společenské podpory, a tudíž je to pro ně výherní situace.⁴¹

Mezi další výhody žen, které využívá teroristická skupina, je i aktivní účast a propaganda teroristické organizace Islámského státu na sociálních sítích. Izraelská pedagožka Galit Ben-Israel provedla výzkum, ve kterém se věnovala právě analýze propagandy teroristické organizace směřované na dívky ze západní Evropy. Podle Ben-Israel jsou příspěvky fanynek estetické, plné vizuálních obrazů, ikon, fotografií, GIFů. Příspěvky jsou specifické tím, že obsahují obrázky lvů (ten je symbolem budoucí generace Islámského státu), arabských koní (symbol moci, milosti a citlivosti; zároveň jsou arabští koně tématem mnoha mýtů a legend týkajících se proroka Mohameda), koček, koťat, svaté knihy, mešit a minaretů. Mudžáhedíni (muslim angažovaný a bojující v boji – džihádu) jsou oblečení v uniformách, vyzbrojení puškami a mají v rukou koťátko, se kterým se mazlí. Účelem je ukázat, že IS je krutý vůči svým nepřátelům, ale soucitný k nevinným bytostem.⁴²

Dalším symbolem je černá vlajka jako symbol příslušnosti k Islámskému státu. Prst směřující vzhůru naznačuje princip tawhíd (boží jednoty), koncept monoteismu v islámu. Dále je to symbol istishhad (mučednictví, smrt mučedníka). Jeden z příkladů příspěvku je od Zahry Halane, která v únoru 2020 zveřejnila na Twitteru fotografii ukazující, jak trénuje sebeobranu. Na sobě měla boty Nike Air a v ruce pušku. Zahra k tomu přidala popisek: „*Zábavný denní trénink [...] s pokornými sestrami.*“ Toto je celá propaganda IS v jednom tweetu: trénující migrantka, boty značky Nike jakožto západní značka, která je použita v kontextu

⁴¹ SPECKHARD, Anne. The Emergence of Female Suicide Terrorism [online]. Washington DC: Georgetown University Medial Center, 2008, s. 1017. [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10576100802408121#.VRqFOFxEuQ>

⁴² Rekrutky Islámského státu: jak džihád získává bojovnice ze Západu. E15.cz [online]. Praha: E15, 2020 [cit. 2022-02-17]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/the-student-times/rekrutky-islamskeho-statu-jak-dzihad-ziskava-bojovnice-ze-zapadu-1370834>

s džihádem, terče, pušky, a nakonec i sesterstvo, kterým láká migrantky, že budou součástí komunity.⁴³

Mnoho mladých se radikalizuje prostřednictvím sociálních sítí. Studie ukazují, že více než čtvrtina západních militantů byla buď aktivní v online džihádistických kruzích, nebo se radikalizovala prostřednictvím online interakce. I se zhroutením Islámského státu sice došlo k poklesu strategických komunikačních aktivit a online propagandistické činnosti, ovšem „virtuální chalífát“ se však vzpamatovává a dodnes zůstává naživu.

Ať už jsou důvody pro členství v radikální skupině jakékoliv, nábor zůstává zásadní. Existuje několik lokací, které Islámský stát využívá pro svůj nábor. Často se jedná o kombinaci prvotního kontaktu prostřednictvím online aktivity, která pokračuje offline prostřednictvím společenských akcí, náboženských setkání nebo demonstrací. Webové stránky, herní platformy a sociální sítě jsou užitečnými propagandistickými platformami, kde náboroví pracovníci mohou aktivně identifikovat potenciální „nové duše“ mezi těmi, kdo zveřejňují nebo vykazují podporu propagandy. Sociální média a digitální stopy poskytují důležité informace o míře extremistické podpory a úrovni propojení v sociálních sítích.⁴⁴

Pro sebevražedné útoky představuje propaganda způsob, jakým je možné je zlegalizovat v rámci muslimské víry a převést je pod záštitu mučednictví, což je v rámci islámu jediná možnost, jakou je možné spáchat sebevraždu.⁴⁵

⁴³ Rekrutky Islámského státu: jak džihád získává bojovnice ze Západu. *E15.cz* [online]. Praha: E15, 2020 [cit. 2022-02-17]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/the-student-times/rekrutky-islamskeho-statu-jak-dzihad-ziskava-bojovnice-ze-zapadu-1370834>

⁴⁴ WINTER, Charlie. The Virtual 'Caliphate': Understanding Islamic State's Propaganda Strategy. [online], Quilliam Foundation. 2015. [cit. 2022-02-18] Dostupné z: <https://www.theatlantic.com/international/archive/2017/07/mosul-isispropaganda/532533/>

⁴⁵ GILL, Paul. *A Multi-Dimensional Approach to Suicide Bombing* [online]. 2007, (1.), s.142-159 [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <https://www.ijcv.org/index.php/ijcv/article/view/2750>

3.2 Černé vdovy

Původ ženského sebevražedného terorismu v podobě čečenských Černých vdov je spojen s rusko-čečenskou válkou. První se odehrávala v letech 1994-1996 a druhá v letech 1999-2009. Kořeny rusko-čečenského konfliktu sahají až do 18. století. V té době začalo na Kavkaze docházet k prvním střetům mezi kavkazskými národy a Ruskou říší. Ruská říše viděla v Kavkazu významný region zejména ze strategického hlediska – chtěla si zajistit přístup k Černému moři. Od té doby Čečensko procházelo obdobím samostatnosti a obdobími, kdy bylo začleněno do Ruska.⁴⁶

Černé vdovy neboli „šahídky“ jsou ženy, které páchají sebevražedné útoky z touhy po pomstě za své příbuzné. Jejich manželé, bratři či synové obvykle přišli o život v jedné z rusko-čečenských válek a jejich ztráta byla tak krutá, že ztratily smysl života.

Nechvalně známé čečenské Černé vdovy jsou aktivní od 7. června 2000, kdy první čečenské atentátnice Kava Barayeva a Luisa Magomadova vezly kamion naplněný výbušninami do sídla elitních ruských jednotek v Čečensku. Útok vyústil ve dva mrtvé a pět zraněných. Čečenské ženské atentátnice byly pojmenovány jako Černé vdovy ruským a mezinárodním tiskem, když se ukázalo, že mnoho z nich tak činí kvůli pomstě za úmrtí svých milovaných.⁴⁷

Nejčastěji využívané prostředky pro realizaci útoků, se kterými se u Černých vdov setkáme je sebevražedný pás. Pásky jsou většinou tvořeny plastickou trhavinou, granáty a TNT. Většinou jsou ještě doplněny o malé kovové předměty, které mají za cíl zvýšit ničivost pásu. Dále je velmi rozšířené používání nákladních vozidel, která jsou naplněna výbušninami.⁴⁸ Nástrojem

⁴⁶ BLOOM, Mia. *Dying to Kill: The Allure of Suicide* [online], New York: Columbia University Press. 2005. s. 155, [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <http://site.ebrary.com/lib/cuni/reader.action?docID=10183611>

⁴⁷ SPECKHARD, Anne, AKHMEDOVA, Khapta. *Black Widows: The Chechen Female Suicide Terrorists*. [online]. Tel Aviv: INSS, 2006. s. 63. [cit. 2022-02-18] Dostupné z: <http://www.isn.ethz.ch/Digital-Library/Publications/Detail/?id=91164>

⁴⁸ REUTER, John. *The American Committee for Peace in Chechnya. Chechnya's Suicide Bombers: Desperate, Devout, or Deceived?* [online]. 2014. [cit. 2022-02-18] Dostupné z:

sebevražedných útoků jsou ženy samy. Ty jsou také naváděny k tomu, aby působily co nejvíce žensky. Snižuje to možnost kontroly a je tedy vyšší šance na úspěšné provedení mise. Dle způsobu a techniky, kterými jsou sebevražedné útoky ze strany Černých vdov realizovány, se jednoznačně jedná o zcela účelně organizovaná napadení. Tomu nasvědčují i fyzická a psychická příprava dívek ve výcvikových táborech.⁴⁹

Černé vdovy se při svých útocích orientují na několik cílů. Nejčastěji si jako cíl volí vojenské objekty, ale výjimkou nejsou ani útoky na vládní a civilní objekty. Útoky na civilní obyvatelstvo představují pro teroristy záruku pozornosti médií a také u takových akcí bývá nejvíce obětí. Nejčastěji se tak děje na koncertech, v divadle, ve škole anebo v prostředcích hromadné dopravy.

<http://www.radicalparty.org/content/american-committee-peace-chechnya-chechnya's-suicide-bombersdesperate-devout-or-deceived-jo>

⁴⁹ ŠMÍD, Tomáš. Pár poznámek k tragédii v Beslanu. *Revue Politika* [online]. Praha, 2005 [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <https://www.cdk.cz/par-poznamek-k-tragedii-v-beslanu>

Obrázek č.3 – Černé vdovy

Dostupné z: <https://modernediplomacy.eu/wp-content/uploads/2017/07/aa60bf3dba7b06bf9bbc06ae7996d676.jpg> [2022-02-18]

Obrázek č.4 – Černé vdovy

Dostupné z: https://gdb.rferl.org/3FBBADAF-DFDC-4FAB-8640-8FA02EA383A5_w1080_h608_s.jpg [2022-02-18]

3.2 Tamilské tygřice

Mezi nejznámější ženské atentátnice patří tamilské tygřice, které pocházejí z organizace Tamilští tygři na Srí Lance, celým názvem Tygři osvobození tamilského Ílámu/LTTE. Tato skupina usilovala o vytvoření samostatného tamilského státu na severu Srí Lanky. První skupina žen v organizaci nazvaná „Ptáci svobody“ vznikla v roce 1984.

Se vznikem Tamilských tygřic je spojován srílanský konflikt, který trval od roku 1984 až do roku 2009. Je také označován jako sinhálsko-tamilský konflikt či konflikt mezi státní armádou a armádou Tygrů osvobozeného tamilského Ílámu. Srílanská občanská válka výrazně změnila společenské postavení žen, které přetrvává do dnešních dnů. Dle studie Malathi de Alwis můžeme identifikovat čtyři

typy tamilských žen. Jsou jimi vdovy, bojovnice, truchlící matky a anti-válečné aktivistky.⁵⁰

Nejdříve tvořily ženy určité pomocné skupiny, v nichž zastávaly podpůrné administrativní a logistické pozice. Ve zkratce se jednalo o ženy pro všechno. Až po delší době byly tyto ženy přijímány do bojových útvarů. Ačkoliv organizace podporovala feminismus, kterému byly ženy společně s nacionalismem ve výcvikových táborech vyučovány, byly ženy také podporovány v potlačování svých ženských rysů chování a osobnosti, a to včetně své sexuality, aby nedošlo k vyčerpání jejich síly a odhodlání. Členové Tamilských tygrů byli považováni za rodinu. Hned po jejich vstupu do organizace docházelo k budování vzájemných rodinných vztahů, kdy členové Tamilských tygrů byli ve vzájemném vztahu bratrů a sester. Důvodem pro budování takových rodinných vztahů bylo především posílení vzájemného vnímání se členů organizace jako příslušníky rodiny, což mělo přispívat ke snížení pravděpodobnosti sexuální touhy mezi jednotlivými členy LTTE.⁵¹

Tamilská bojovnice je velmi uvědomělá, kompetentní a schopná. Oproti v tradičním pojetí je tamilská žena submisivní, stará se o domácnost a moc se neprojevuje. Tamilští tygři mění postavení žen ve společnosti, což je údajně i jeden z důvodů, proč ženy vstupují do hnutí – chtějí společnosti sdělit svou nespokojenost se svým stávajícím sociálním statutem. Chtějí ukázat, že jsou to mladé a nezávislé ženy, které jsou schopné se vzepřít autoritě. Tím pádem budou více emancipované, než kdyby přijaly tradiční roli tamilské ženy a rovněž se chtějí vyhnout patriarchálním způsobům, které i nadále panují v určitých oblastech Srí Lanky. Ženy bojují jak pozemních řadách, tak i na moři, ale nejčastěji jsou známé svými sebevražděnými útoky. Pro své sebevražděné útoky využívají tygři

⁵⁰ DE ALWIS, Malathi. The Changing Role of Women in Sri Lankan Society, *Social Research*. [online], 2002, Vol. 69, No. 3., s. 681. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <http://web.b.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=d4315217-ac7c-4398-b29d18df7598c7d2%40sessionmgr113&vid=1&hid=106>

⁵¹ ALISON, Miranda. *Female combatants of the LTTE and IRA: a comparative study*. Tamilcanadian. 2004 [online]. [cit. 2022-02-25] Dostupné z: <http://www.tamilcanadian.com/page.php?cat=52&id=2430>

nejčastěji vozidla naložená s trhavinou, pásy s trhavinou, motorové čluny a letadla. Ženy nejčastěji využívají pásy s trhavinou.⁵²

Obrázek č.5 – Vlajka Tamilských tygrů

Dostupné z:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/9/9b/Tamil_Eelam_Flag.svg/1200px-Tamil_Eelam_Flag.svg.png [2022-02-25]

⁵² BEYLER, Clara. *Messengers of Death – Female Suicide Bombers*. International Institute for CounterTerrorism. 2003. [online]. [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <http://www.ict.org.il/Article/854/Messengers%20of%20Death%20-%20Female%20Suicide%20Bombers>

3.3 Hnutí Boko Haram

Hnutí Boko Haram je nigerijská islamistická teroristická skupina, která operuje na území Nigérie, Nigeru, Čadu a Kamerunu. Vznikla v roce 2002 v severonigerijském městě Maiduguri, ale do širšího povědomí se dostala až v roce 2009, kdy zahájila ozbrojené povstání proti vládě. Hlavním cílem skupiny je vytvořit z Nigérie muslimský stát založený na výkladu práva šaría. Ke svým sebevražedným atentátům využívají brutálních metod, jako jsou únosy, atentáty, zastrašování a vraždy, využívá vojenskou sílu. V posledních několika letech je skupina známá především pro své časté využívání žen a dívek při útocích. Mladé dívky jsou strategicky unášeny a nuceny do sebevražedných útoků, které jsou zaměřeny na civilisty. V dalších případech jsou ženy drženy jako sexuální otrokyně, služebné nebo jsou dále prodávány.⁵³

⁵³ SVOBODA, Daniel. ALTERNATIVES OF BOKO HARAM TO THE CONTEMPORARY MODERN NIGERIAN STATE – The Postmodern Caliphate or the Terrorist Semi-State? *University of Defence in Brno* [online]. 2020, (2.), s. 53-54 [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://www.obranaastrategie.cz/en/archive/volume-2020/2-2020/articles/alternatives-of-boko-haram-to-the-contemporary-modern-nigerian-state.html>

Obrázek č.6 – Hnutí Boko Haram

Dostupné z: https://www.aljazeera.com/wp-content/uploads/2021/08/000_99L72C.jpg?resize=570%2C380 [2022-02-25]

3.4 Hnutí Hamás

Slovo hamás znamená v arabštině „nadšení“, jde o zkratku z „*Al-Haraka al-Mukáwama al-Islámíjja*“ neboli „*Hnutí islámského odporu*“. Ve světě je známé hlavně díky svým teroristickým zločinům, kdy ho ovšem spojují dvě rozdílná poslání, a to charita vůči Palestincům a teror vůči Izraeli. Hnutí se rozděluje na dvě části, první částí je civilní křídlo Hamásu, které je výraznou složkou hnutí navazujícího na aktivity spáchané Muslimským bratrstvem. Mezi ostatní činnosti křídla patří podpora chudého obyvatelstva Palestiny. Křídlo provozuje školy i systém sociálního zabezpečení. Druhé křídlo hnutí je ozbrojené a má na svědomí

spousty útoků na izraelské civilní i vojenské cíle. Vzniklo 8. prosince 1987. Hamás ovládá především pásmo Gazy.⁵⁴

Hnutí charakterizuje dobu, ve které vzniklo, jako období, kdy se islám vzdálil od každodenního života lidí. Zejména se jedná o období temnoty a útlaku, kdy jsou vlasti kradeny národům a lidé jsou vyháněni. Důležitou roli zde hraje právě hnutí islámského odporu, které má za úkol se postavit tomuto zlu a vrátit vlast zpátky svým občanům a vytvořit islámský stát. Přestože ženy tvoří až polovinu populace v Gaze, jejich vliv je ve většině oblastí omezen a jejich základní práva jsou jim často odepírána. V článku č. 17 charty Hamásu z roku 1988 je psáno, že úloha žen v boji za osvobození Palestiny je omezena pouze na vzdělání dětí a podporu mužů. Do roku 2004 tak nebylo možné, aby se ženy zapojovaly do vojenských výcviků, zlom tedy nastal toho roku, kdy sebevražedný útok spáchala žena. Od této chvíle se změnil pohled na ženy v organizaci a roku 2007 byl ženskými vojenskými silami vytvořen první ženský prapor. Hamás se o ženské aktivistky opírá dodnes, přičemž do čelních pozic jsou jmenovány jen zřídka.⁵⁵

Ženy hrají v organizaci velkou roli. Potvrdily to mimo jiné i volby, které se uskutečnily v roce 2006. Hnutí se postaralo o jejich podporu a také propagaci jejich kandidatury v prohlášení, že podporou jejich kandidátek mají v úmyslu uzákonit novou legislativu, která by ženám zaručila ženská práva a jejich rovnost ve společnosti. Díky velké kampani poté bylo do parlamentu zvoleno šest kandidátek. Jiné ženy z organizace v pásmu Gazy se zaměřují na charitativní služby, vzdělávání a vztahy s veřejností.⁵⁶

⁵⁴ ČEJKA, Marek. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. Praha: Barrister & Principal, 2007, s. 69-70. ISBN 978-80-87029-19-0.

⁵⁵ PARASILITI, Andrew. Women's roles in Hamas slowly evolve. *Al-Monitor* [online]. 2015 [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://www.al-monitor.com/originals/2021/03/takeaway-hamas-complicate-us-plans-reset-palestinians.html>

⁵⁶ PARASILITI, Andrew. Women's roles in Hamas slowly evolve. *Al-Monitor* [online]. 2015 [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: <https://www.al-monitor.com/originals/2021/03/takeaway-hamas-complicate-us-plans-reset-palestinians.html>

Obrázekč.7– Vlajka Hamásu

Dostupné z:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/b/b3/Flag_of_Hamas.svg/375px-Flag_of_Hamas.svg.png [2022-02-25]

3.5 Hnutí Hizballáh

Hnutí Hizballáh je politicko-militantní organizace libanonských šíitů. Jeho vznik byl výrazně ovlivněn politickou nestabilitou Libanonu. Hnutí je známé především svými sebevražednými útoky proti Izraeli nebo západním mocnostem. Hlavní cílem bylo vytvoření islámského státu a vytlačení Izraele z libanonského území. Hnutí se opět dělí na ozbrojené a civilní křídlo. Ozbrojené křídlo má za sebou plno násilných operací, které jsou namířeny proti Izraeli nebo proti mírovým jednotkám v Libanonu. Na druhé straně civilní křídlo uskutečňuje mnoho sociálních aktivit, zajímá se o školy, nemocnice aj. Ženám se dostává podpory i ve vzdělání, ať už akademické nebo náboženské. Organizace je proslulá především svými násilnými a brutálními taktikami. Mezi metody patří sebevražedné atentáty, únosy nebo také bombové útoky.⁵⁷

⁵⁷ ČEJKA, Marek. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. Praha: Barrister & Principal, 2007, s. 75. ISBN 978-80-87029-19-0.

Ženy se ne tak často participují ve vojenských operacích, proto jejich role jsou ve většině případů omezeny na „bojovou podporu“. Ženy jsou spíše vnímány jako matky, manželky, kteří připravují mladé bojovníky k boji nebo se starají o ně či jejich rodiny v případě smrti nebo zranění. Jedním z nejdůležitějších způsobů, jak tedy ženy mohou organizaci pomoci, je mít co nejvíce dětí a správně je vychovávat.⁵⁸

Obrázek č.8– Vlajka hnutí Hizballáh

Dostupné z:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/a/a2/Funeral_of_Mohsen_Hojaji_in_Tehran_09.jpg/360px-Funeral_of_Mohsen_Hojaji_in_Tehran_09.jpg [2022-02-25]

⁵⁸ LYNCH, Sarah. Hezbollah's women. *Now.mmedia.me* [online]. 2010 [cit. 2022-02-25]. Dostupné z: https://now.mmedia.me/lb/en/reportsfeatures/hezbollahs_women

4. Opatření proti terorismu a sebevražednému terorismu

4.1. Protiteroristická opatření v rámci Evropské Unie

V Evropě probíhá v současnosti boj proti terorismu jak na národní, tak i mezinárodní úrovni. Mezi nejvýznamnější organizace, které tyto problémy řeší, patří Evropská unie. Její základní principy jsou na bázi multilateralismu, což znamená, že kombinuje politický dialog, diplomatický nátlak, mechanismy sledování a vyhodnocování situace a v nezbytných případech i donucovací opatření. Právě díky spojení multilateralismu a mnohostranné spolupráci nejvýznamnějších mezinárodních organizací je také možné použití různých politických nástrojů. Evropská unie se snaží nereagovat na pouhé následky a vnější projevy terorismu, ale jde po jeho kořenech a příčinách za současného zaměření na hledání dlouhodobých východisek a řešení.

Převážná většina teroristické činnosti v Evropě byla v poslední době prováděna zevnitř Evropy. Jinými slovy, většina těchto útoků byla spáchána státními příslušníky nebo rezidenty Evropské unie, a ne lidmi pocházejícími z nečlenských států. Tento model byl patrný již při útocích v Londýně ze dne 7. července 2005, kterých se dopustili britští občané. Islámský stát od jeho vyhlášení v roce 2014 přitahuje díky silné propagandě lidi z celého světa. Jeho geostrategické úspěchy, efektivní nástroje propagandy a radikální poselství vedly mnoho Evropanů k radikalizaci a v různých formách a úrovních k přímé a nepřímé spolupráci se skupinou. V důsledku toho zaznamenal celkový počet obětí hlavních útoků inspirovaných IS (například Charlie Hebdo, pařížské útoky z listopadu 2015, bombový útok v Bruselu 2016, útok v Nice 2016, útok na vánočních trzích v Berlíně z roku 2016 a útok ve Stockholmu 2017) enormní nárůst oproti číslům pozorovaným v 90. letech a po roce 2000.⁵⁹

⁵⁹ 2018. *Expressions of Radicalization* [online]. Oslo: Palgrave Macmillan, s. 321-352 [cit. 2022-02-28]. ISBN 978-3-319-65566-6. Dostupné z: <https://www.palgrave.com/gp/book/9783319655659>

Pro účely boje s terorismem přijala Unie řadu nástrojů včetně opatření institucionálních a organizačních, které mají zvyšovat účinnost spolupráce v rámci Unie a také její rychlost při nasazení. Protiteroristické nástroje Unie lze v zásadě rozdělovat na:

- Politické nástroje – komplexní/koncepční, specifické (včetně civilní ochrany),
- Právní nástroje – Europol, Eurojust, evropský zatýkácí rozkaz atd.

Platné politické nástroje Unie:

1. **Základní dokumenty** koncepčního (politického) charakteru, kterými jsou hlavně:

- Evropská bezpečnostní strategie (2003),
- Strategické směry pro legislativní a operativní plánování pro nadcházející léta v rámci prostoru svobody, bezpečnosti a práva z června 2014 (Strategické směry),
- Evropský program pro bezpečnost (2015-2020) z dubna 2015.

2. **Specifické protiteroristické dokumenty** (nástroje), kterými jsou hlavně:

- Prohlášení k boji proti terorismu (Madrid, 2004),
- Akční plán EU na boj proti terorismu (2004),
- Prohlášení Rady k útokům v Londýně (2005),
- **Strategie EU pro boj proti terorismu** s akčním plánem (2006),
- Strategie EU na boj proti radikalizaci a náboru teroristů s akčním plánem.

3. Zvláštní sektorové dokumenty pro **oblast civilní obrany**:

- Program solidarity EU (CBRN – Chemická, biologická, radiologická a jaderná obrana),

- Ochrana kritické infrastruktury proti terorismu.⁶⁰

4.1.1 Prohlášení o boji proti terorismu

Vzhledem k historické pomalé reakci EU na řešení bezpečnostních a obranných problémů byla její počáteční reakce na 11. září překvapivě komplexní a dobře zaměřená. V časovém rámci přibližně devíti měsíců (září 2001–červen 2002) přijala EU řadu politických dokumentů a akčních plánů, které položily základy její společné politiky boje proti terorismu. Současně stanovila parametry, které regulují členění mezi opatřeními dohodnutými na úrovni EU a opatřeními prováděnými spíše na úrovni členských států. Přijala také svou pracovní definici terorismu. I když některé z těchto politik nebyly okamžitě plně implementovány, byl vytvořen základ politiky EU v boji proti terorismu v budoucnosti.⁶¹

Teroristický útok z 11. března 2004 v Madridu, který provedli jedinci radikalizovaní přes internet pomocí výbušnin částečně zakoupených ve Španělsku, toto vnímání změnil. S 192 oběťmi a více než 2 000 zraněnými teroristický útok šokoval kontinent až do jeho založení a zůstává nejsmrtelnějším jediným útokem na evropské půdě od konce 80. let. V reakci na tyto události přijala EU dne 24. března 2004 sedmibodové prohlášení o boji proti terorismu, ve kterém bod č. 6 požaduje kroky zaměřené na faktory, které přispívají k podpoře terorismu a k náboru členů do teroristických skupin.⁶²

⁶⁰ PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016. ISBN 978-80-7380-611-8.

⁶¹ EU Response to the 11 September: European Commission action, 2002. *European Commission* [online]. Brusel: Evropská unie [cit. 2022-02-28]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/MEMO_02_122

⁶² *Declaration on Combating Terrorism*, 2004. Brusel. Dostupné z: https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/79637.pdf

4.1.2 Strategie Evropské unie pro boj proti terorismu

V roce 2005 se opět projevila nutnost reagovat na nové výzvy. V červenci toho roku došlo k bombovému útoku v Londýně, což akcelerovalo spolupráci na úrovni EU. Spojené království zastávalo také v druhé polovině téhož roku rotující předsednictví EU a navrhlo tak vnést do opatření větší řád, využít strukturu opatření přijatých na národní úrovni a nahradit či sloučit opatření přijatá ad hoc do jednotného rámce.⁶³

Strategie Evropské unie pro boj proti terorismu (EU Counter-Terrorism Strategy) byla založena na čtyřech strategických cílech nazvaných pilíře. Ty pokrývají přibližně stejnou oblast jako národní strategie Spojeného království, i když s určitými mírnými rozdíly: Tyto cíle vycházejí z předpokladu, že odpovědnost za opatření v oblasti boje proti terorismu nesou členské státy a EU jim v této oblasti může pomoci. Jde o cíle s názvy Prevent, Protect, Pursue a Respond. Cíl Prevent (Předcházet) byl zaměřen na zastavení procesu radikalizace řešením jeho základních příčin. Cíl Protect (Chránit) byl zaměřen na ochranu občanů a infrastruktury před novými útoky. Cíl Pursue (Pronásledovat) souvisel s úsilím pronásledovat a vyšetřovat teroristy a jejich sítě nezávisle na hranicích členských států. Cílem Respond (Reagovat) bylo uvést do praxe doložku solidarity z roku 2004⁶⁴ posílením mechanismů, které mají být použity v případě útoku v jednom z členských států. Dne 1. prosince 2005 se na této nové protiteroristické strategii dohodli ministři spravedlnosti a vnitra členských států

⁶³ EU counterterrorism strategy: value added or chimera?, 2010. *International Affairs* [online]. 86(4), 857-873 [cit. 2022-02-28]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/40864999?seq=1>

⁶⁴ Toto opatření slouží k tomu, aby pokud se některý členský stát stane cílem teroristického útoku nebo obětí přírodní nebo člověkem způsobené pohromy, jednají Unie a členské státy v duchu solidarity. Unie v takovém případě uvede do pohotovosti veškeré nástroje, kterými bude disponovat. Kroky Unie by měly vést k odvrácení teroristické hrozby, k ochraně demokratických institucí a civilního obyvatelstva a k pomoci členskému státu, pokud o to požádají jeho politické orgány.

EU. Hlavy států a předsedové vlád poté na svém zasedání Rady v prosinci 2005 následovali tento příklad a strategii formálně přijali.⁶⁵

Strategie Evropské unie pro boj proti terorismu zdůrazňuje potřebu identifikovat metody a podmínky, při nichž jsou lidé vtaženi do procesu radikalizace. Zmiňuje také důležitost čelit propagandě. V dokumentu jsou zmíněny čtyři hlavní oblasti, ve kterých může EU přidat svoje hodnoty. Tyto hodnoty jsou posílení vnitrostátních schopností, podpora evropské spolupráce, rozvoj společných schopností a podpora mezinárodního partnerství.⁶⁶

4.1.3 Akční plán EU boje proti terorismu (2006)

Akční plán provádí Strategii EU pro boj proti terorismu z roku 2005. Jsou zde kopírovány jednotlivé problémy ze Strategie, dodržuje se i rozvržení do čtyř pilířů. Dokument je graficky přehledně zpracován v tabulce, která je rozdělena do čtyř částí. V první části je popsán problém či cíl Unie v protiteroristickém boji, v druhé je pak identifikována instituce nebo orgán EU, který se má tímto zabývat. Třetí část tabulky je vymezena pro určení časového období nebo okamžiku, ve kterém je předpokládáno, že bude daný cíl dosažen. Ve čtvrté části je zapsána poznámka, v jaké situaci se činnost nachází, jestli je splněna, v jaké podobě nebo kterému orgánu byl úkol postoupen.⁶⁷

Akční plány slouží k provedení a konkretizaci cílů uvedených v dokumentech, na které bezprostředně navazují. V tomto dokumentu z roku 2006 stojí za povšimnutí, že ve většině případů není časový okamžik pro splnění úkolu dán, ale je pouze označeno, že akce je prováděna, stejně tak jako status činností v některých případech chybí, i když je zadáno konkrétní datum splnění, není

⁶⁵ EU counterterrorism strategy: value added or chimera? 2010. *International Affairs* [online]. **86**(4), 857-873 [cit. 2022-02-28]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/40864999?seq=1>

⁶⁶ *Strategie Evropské unie pro boj proti terorismu*, 2005. Brusel. Dostupné také z: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST%2014469%202005%20REV%204/CS/pdf>

⁶⁷ EU Action Plan on combating terrorism. Dokument Rady z 27. ledna 2006 (5771/06)

uvedeno, jestli bylo splněno či ne. Nejvíce se tyto nedostatky vyskytují v pilíři předcházení a reakce.

4.1.4 Akční plán EU boje proti terorismu (2010)

Aktualizace Akčního plánu nastala v listopadu 2010 v Bruselu. Akční plán z roku 2010 rovněž definuje hlavní cíl Unie jako boj proti terorismu. Popisuje aktuální stav v této oblasti ve svých hlavních pilířích: prevence, ochrana, stíhání a reakce. V oblasti prevence se klade důraz na protiradikalizační programy a boj proti extrémismu. Jsou zde nastíněny snahy posílit umírněná hnutí v muslimských organizacích ve Velké Británii a Dánsku, přičemž Velká Británie se staví do čela protiteroristické komunikace.⁶⁸

Pilíř zabývající se ochranou obsahuje tři agendy řešení. Těmi jsou kritická infrastruktura, tzv. CBRN (chemická, biologická, radiologická a nukleární ochrana), a hraniční ochrana.

Třetí pilíř, stíhání (pursue), je pilířem s největším důrazem na právní řešení. Zahrnuje opatření, které berou v potaz Rámcové rozhodnutí v boji proti terorismu, opatření proti financování terorismu, sdílení údajů a policejní a soudní spolupráci.

Čtvrtý pilíř, reakce, se zabývá nutností připravenosti EU na následky teroristického útoku a klade důraz, jako v předchozích letech, na reakci na útoky CBRN a práva obětí terorismu. Aktualizace akčního plánu spíše sumarizuje dříve přijaté dokumenty, odkazuje na jiné, mnohdy ještě nevytvořené dokumenty a indikuje nutnost nové dokumenty vytvořit. Tento aktualizovaný akční plán tedy vůbec nepřispěl k organizovanosti a celistvosti úpravy celé problematiky, naopak, ještě zdůrazňuje její roztříštěnost.⁶⁹

⁶⁸ PIKNA, Bohumil. Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie. 1. vydání. Praha: Linde Praha, 2006, s. 236. ISBN 9788072016150

⁶⁹ PIKNA, Bohumil. Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie. 1. vydání. Praha: Linde Praha, 2006, s. 236. ISBN 9788072016150

4.1.5 Evropská bezpečnostní strategie

Evropská bezpečnostní strategie (European Security Strategy) byla schválena Evropskou radou v roce 2003. Tento dokument je klíčový z důvodu historického náhledu příčin současných hrozeb bezpečnosti světa a Unie. Evropská rada s Evropskou komisí za tyto hrozby považuje terorismus, proliferaci zbraní hromadného ničení, regionální konflikty a země třetího světa, které svoji nefungující státní správou a nestabilní státní mocí dávají podnět ke korupci, zneužívání moci, a tak vzniku a rozvíjení se organizovaného zločinu.⁷⁰

Dokument obsahuje taktéž možnosti řešení těchto celospolečenských hrozeb, a to stanovením tří základních strategických cílů. První cíl se týká rozšíření prostoru bezpečnosti v okolí Evropy tím, že EU podpoří stabilitu východních států a snahou o pomoc k vyřešení palestinsko-izraelského konfliktu. Druhý cíl nastiňuje rozšiřování mezinárodního právního řádu podporou fungování mezinárodních institucí a mezinárodního práva. Třetím cílem je reagovat na hrozby ještě dříve, než dojde ke krizi.

Část dokumentu se taktéž věnuje politickým strategiím, zvláště pak zlepšením kooperací s OSN a NATO v pomoci třetím i členským státům čelit konfliktům a asistenci při krátkých ozbrojených operacích.⁷¹

Naposledy byla tato bezpečnostní strategie aktualizována v roce 2016, kdy byla zveřejněna Globální strategie EU (EU Global Strategy) a následně tzv. Implementační plán k bezpečnosti a obraně.

⁷⁰ European Security Strategy (A secure Europe in better Word). Brussels, 12 December 2003

⁷¹ PIKNA, Bohumil. Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie. 1. vydání. Praha: Linde Praha, 2006, s. 221. ISBN 9788072016150

4.1.6 Haagský program

Významným krokem k vytvoření fungujícího vnitřního a vnějšího prostoru bezpečí je dokument, který nahradil dosavadní dohody z finského Tampere, tzv. Haagský program: posílení svobody, bezpečnosti a práva v EU (dále jen Haagský program), který přijala na zasedání dne 5. listopadu 2004 Rada Evropské unie (dále jen Rada EU) jako reakci na teroristické útoky v Madridu. Cíle Haagského programu, které jsou specifikovány a konkretizovány v Akčním plánu z roku 2005, jenž je určen k jeho provedení a konkretizaci úkolů v něm obsažených, jsou zlepšit všeobecnou schopnost Unie a členských států zaručit základní práva, dále poskytovat ochranu uprchlíkům v souladu s Ženevskou úmluvou a jinými mezinárodními smlouvami, kontrolovat vnější hranice EU, potlačovat hrozbu terorismu také využíváním potenciálu Europolu a Eurojustu a prohloubit vzájemné uznávání soudních rozhodnutí v občanských a trestních věcech. Dosažení cíle má být provedeno vytvořením azylového systému společného pro členské státy EU, zlepšení přístupu k soudům, praktickou policejní a soudní spoluprací a tvorbou společných politik.⁷²

4.1.7 Stockholmský program

Stockholmský program byl přijat na summitu na konci roku 2009, navazuje na Haagský program a stanovuje podmínky pro budoucí vývoj dosažených výsledků v Haagském programu pro roky 2010 až 2014. Je zde zakotvena myšlenka, že Unie bude skutečným společenstvím občanů, kteří jsou si vědomi svých práv a povinností.

Stockholmský program se skládá ze sedmi celků a zabývá se jak bezpečností občanů Unie, tak jejich vzdělání, organizací, sbližování práva a postojů členských států EU, elektronizací justice. Základní zásada, kterou je celý

⁷² Dokument Rady EU z 8.12. 2004 (14292/04). Závěry předsednictví – Brusel. Příloha I Haagský program: posílení svobody, bezpečnosti a práva v Evropské unii (The Hague Programme). C 53, 3.3. 2005

dokument prostoupen, je boj proti organizovanému zločinu a terorismu při dodržování právního státu a základních práv a svobod.⁷³

4.2 Aktivní aktéři v protiteroristických snahách v EU

4.2.1 Protiteroristický koordinátor EU

Při přijetí Prohlášení o boji proti terorismu došlo také ke zřízení funkce protiteroristického koordinátora EU. Tím byl v červenci 2021 jmenován Ilkka Salmi na pětileté funkční období. Svou činnost zahájil dne 1. října 2021. Ten je obecně vnímán jako jeho hlavní partner v rámci EU v otázkách boje proti terorismu s přímým přístupem k předsedovi Evropské rady, vysokému představiteli pro zahraniční a bezpečnostní politiku a všem příslušným komisařům.

Protiteroristický koordinátor odpovídá za:

- koordinaci činnosti Rady v boji proti terorismu,
- předkládání politických doporučení a navrhování prioritních oblastí pro činnost Radě,
- monitorování provádění strategie EU pro boj proti terorismu,
- vedení přehledu o všech příslušných nástrojích EU, podávání zpráv Radě a činnost navazující na rozhodnutí Rady,
- koordinaci s příslušnými přípravnými orgány Rady, Komisí a ESVČ (Evropská služba pro vnější činnost),
- zajištění toho, aby EU v boji proti terorismu hrála aktivní úlohu;
- zlepšení komunikace mezi EU a třetími zeměmi.⁷⁴

⁷³ *Stockholmský program* [online]. Praha: EUR-Lex, 2010 [cit. 2022-02-28]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=LEGISSUM%3Ajl0034>

⁷⁴ Protiteroristický koordinátor, 2020. *Evropská Rada, Rada Evropské unie* [online]. Brusel: Evropská unie [cit. 2022-02-28]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/fight-against-terrorism/counter-terrorism-coordinator/>

4.2.2 Europol

Europol (Evropský policejní úřad) je organizace, založená v roce 1998, která je Evropskou unií pověřena pomáhat členským státům EU v boji proti mezinárodní trestné činnosti. Má sídlo v Haagu a v současnosti má přes 1000 zaměstnanců. Zaměřuje se na problémy, jako jsou drogy, obchodování s lidmi, trestná činnost v oblasti duševního vlastnictví, počítačová kriminalita, padělání měny a terorismus. Slouží jako centrum spolupráce v oblasti vymáhání práva, šíření odborných znalostí a zpravodajství o trestné činnosti. Europol nemá výkonnou moc, a proto jeho úředníci nemají pravomoc zatýkat a nemohou provádět vyšetřování bez souhlasu vnitrostátních orgánů. V čele Europolu je výkonný ředitel, který je právním zástupcem Europolu. Současnou výkonnou ředitelkou Europolu je Catherine De Bolle, která se této funkce ujala v květnu 2018.⁷⁵

Za hlavní kontrolu a vedení Europolu odpovídá Rada. Jmenuje výkonného ředitele, náměstký ředitele a schvaluje rozpočet Europolu (který je součástí souhrnného rozpočtu EU) společně s Evropským parlamentem. Může také společně s Evropským parlamentem přijmout předpisy týkající se práce Europolu. Rada každoročně předává Evropskému parlamentu zvláštní zprávu o práci Europolu. Europol uvedl, že se během strategického cyklu 2016–2020 zaměří na boj proti počítačové kriminalitě, organizovanému zločinu a terorismu a na budování svých kapacit pro informační technologie.⁷⁶ V plánu 2020+ jmenuje Europol čtyři hlavní body a to – být centrem a spojovacím bodem pro informace týkající se trestné činnosti v EU, poskytovat rychlou operativní podporu, být platformou pro evropská policejní řešení a být v čele inovací a výzkumu v oblasti vymáhání práva.⁷⁷

⁷⁵ About Europol, 2020. *Europol* [online]. Brusel: Evropská unie [cit. 2022-02-28]. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/about-europol>

⁷⁶ Europol Strategy 2016–2020, 2016. *Europol* [online]. Brusel: Evropská unie [cit. 2022-02-28]. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/publications-documents/europol-strategy-2016-2020>

⁷⁷ Europol Strategy 2020+, 2020. *Europol* [online]. Brusel: Evropská unie [cit. 2022-02-28]. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/europol-strategy-2020>

4.2.3 Eurojust

Eurojust byl založen rozhodnutím Rady EU o zřízení Eurojustu z 28. února 2002 k pozvednutí justiční spolupráce mezi členskými státy. Cílem je zlepšení koordinace při vyšetřování závažných trestných činů, včetně terorismu. Každá členská země je oprávněna vyslat svého zástupce, který je následně zodpovědný pouze za protiteroristickou agendu. Důležitou roli pro fungování Eurojustu tak hrají jeho vztahy s evropskými partnery, ve zkoumané oblasti protiteroristického boje především pak s Europol. Europol s Eurojustem mají v rámci Evropské unie zvláštní odpovědnost za cílový rozvoj EU v prostor svobody, bezpečnosti a práva. Tohoto cíle má být dle Smlouvy o EU dosaženo jednak přímou užší spoluprací policejních, celních a jiných příslušných orgánů členských států a jednak spoluprací prostřednictvím Europolu a Eurojustu.

Eurojust lze považovat v oblasti justiční spolupráce za protějšek Europolu v tom smyslu, že aktivity Europolu založené na policejních možnostech musí být doplněny o přímou koordinaci se soudními orgány. V návaznosti na útoky v Madridu je nutné především zmínit společnou dohodu Eurojustu s Europolem z 9. září 2004, která je důkazem plnění návrhů z Prohlášení EU o boji proti terorismu a následného Akčního plánu.⁷⁸

4.2.4 EU IRU

European Union Internet Referral Unit (EU IRU) je specializovaný útvar Europolu, vzniklý v roce 2015, jehož hlavním cílem je boj s propagandou extremistických, teroristických a radikálních skupin, která se šíří online. Tento útvar pracuje tak, že nahlašuje a upozorňuje na šíření materiálů, které jsou následně ve velké většině případů zablokovány. Mimo jiné, EU IRU podporuje i operativní a strategické analýzy členských států. IRU také provedla několik analýz týkající se například takzvaných osamělých vlků, náboru žen Islámským státem či

⁷⁸ PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016. s. 264-271. ISBN 978-80-7380-611-8.

kolektivu hackerů, kteří jsou údajně součástí džihádistických skupin. Práce EU IRU, která je založena na Evropském středisku pro boj proti terorismu (ECTC), poskytuje nejen strategický vhled na džihádistický terorismus, ale také poskytuje informace pro použití při vyšetřování trestných činů.

Používání internetu a sociálních médií teroristy se v průběhu posledních let enormně zvýšilo. Zejména džihádistické skupiny prokázaly sofistikované chápání fungování sociálních sítí a zahájily dobře organizované a soustředěné kampaně v sociálních médiích za účelem náboru následovníků a propagace nebo oslavování teroristických činů a násilného extremismu. Jelikož se jedná o problém, který zahrnuje více jazyků a jurisdikcí, byla tedy nutná společná reakce EU.

IRU EU má tyto klíčové úkoly:

- Podpora příslušných orgánů EU poskytováním strategických a operačních analýz
- Označování teroristického a extremistického online obsahu a jeho sdílení s příslušnými partnery
- Zjišťování a požadování odstranění internetového obsahu používaného pašeráky k přilákání migrantů a uprchlíků⁷⁹

4.2.5 EU ECTC

V lednu 2016 bylo Europolem zřízeno Evropské protiteroristické centrum (ECTC). Toto centrum funguje jako operační středisko a centrum odborných znalostí, které odráží rostoucí potřebu EU posílit svou reakci na teror. Zaměřuje se zejména na:

- Poskytování operativní podpory na žádost členského státu EU o vyšetřování
- Boj proti zahraničním bojovníkům

⁷⁹ EU Internet Referral Unit – EU IRU, 2020. *Europol* [online]. Brusel: Evropská unie [cit. 2022-02-28]. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/about-europol/eu-internet-referral-unit-eu-iru?page=0,0#ndtn-tabs-0-bottom-1>

- Sdílení zpravodajských informací a odborných znalostí o financování terorismu
- Online teroristickou propagandu a extremismus
- Nedovolené obchodování se zbraněmi
- Mezinárodní spolupráci mezi protiteroristickými orgány

Hlavním úkolem ECTC je poskytovat operativní podporu členským státům při vyšetřování teroristických útocích. Porovnává získaná data s daty, které již Europol má a díky tomu může přinést do vyšetřování nová vodítka a lépe tak pomáhá sestavit obraz teroristické sítě. ECTC staví na zavedených nástrojích Europolu a protiteroristických sítích, které již hrály důležitou roli v evropské reakci na teroristické hrozby, ale zahrnují řadu nových prvků. V případě teroristického činu může ECTC přispět ke koordinované reakci. Pro tento účel jsou k dispozici různé týmy, často kombinované s odborníky na boj proti terorismu dočasně vyslanými z členských států. ECTC má k dispozici také specializované týmy analytiků a odborníků shromažďují operativní informace z policejních orgánů ze všech členských států i od třetích stran. Tyto týmy na těchto informacích dále pracují. Následně informace sdílí členským státům a klíčovým partnerům, jako jsou Interpol a Eurojust.⁸⁰

4.3 Protiteroristická opatření v rámci České republiky

Terorismus může zasáhnout jakýkoli zemi, a to i Českou republiku. Terorismus řadíme k zásadním bezpečnostním otázkám současného světa. Hrozba terorismu, jako metody násilného prosazování politických, náboženských, ekonomických, kriminálních a jiných cílů, je trvale vysoká. Mezi charakteristické rysy patří zajisté existence nadnárodních sítí volně propojených skupin, které i bez jednotného velení sdílejí ideologii, cíle, plány, finanční zdroje a informace. Česká republika je ze strany mezinárodního terorismu vnímána jako země, která je

⁸⁰ European Counter Terrorism Centre – ECTC, 2020. *Europol* [online]. Brusel: Evropská unie [cit. 2022-02-28]. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/about-europol/european-counter-terrorism-centre-ectc#fndtn-tabs-0-bottom-1>

aktivně zapojená do současné fáze celosvětového protiteroristického úsilí – a tím pádem i jako potenciální terč.

Největším rizikem z pohledu terorismu je fakt, že Česká republika je na jedné straně tranzitním místem, na straně druhé i prostorem pro krátkodobý pobyt osob podezřelých z napojení na teroristické skupiny, jejich podpůrné organizace nebo pro jednotlivce s tzv. radikálním zaměřením. Od roku 2001 bylo v zahraničí odsouzeno nebo zadrženo několik desítek osob, které byly podezřelé z teroristických trestných zločinů, které získaly víza České republiky, resp. použily Českou republiku k cestě do jiných zemí, kde se následně zapojily do nezákonné činnosti. Takovéto zjištěné skutečnosti jsou vždy předmětem dalšího operativního rozpracování na území státu i v rámci mezinárodní spolupráce.⁸¹

Přestože je v České republice malá pravděpodobnost výskytu teroristických útoků, je nadále nezbytné se tímto tématem zabývat a být na takovou hrozbu připraven. Proto místo spekulace, zda se „to“ stane, bychom měli vědět, zdali jsme na takovou situaci vůbec připraveni. Odpověď na tuto otázku je těžká a při odpovědi na ni by se měl brát v potaz stav následujících oblastí:

- Zpravodajské služby – mají velký význam při boji proti terorismu,
- Legislativa (mezinárodní a národní I.),
- Vyšetřování – je to základní nástroj při objasňování teroristických aktů,
- Speciální jednotky – mají velký význam při boji proti terorismu,
- Integrovaný záchranný systém – v případě hrozby teroristického útoku je předpokladem pro úspěšné řešení mimořádných událostí a krizových situací,
- Spolupráce – Spolupráce v oblasti antiterorismu (defenzivní opatření) i v boji s terorismem (ofenzivní opatření) je v České republice zajišťována a realizována na základě řady bilaterálních smluv a mezinárodních

⁸¹ MAREŠ, Miroslav. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005. ISBN 80-903333-8-9.

konvencí na různých úrovních. Ve vnitrostátní oblasti je tato spolupráce realizována např. v rámci IZS, bezpečnostních složek, či státní správy,

- Vztahy s veřejností,
- Psychologické operace – zahraniční zdroje uvádějí, že spolu s vztahy s veřejností mohou být velmi dobrými pomocníky v boji proti terorismu,
- Věda a výzkum – nejméně viditelný, ovšem nejúčinnější nástroj k potlačování terorismu,
- Připravenost obyvatelstva na zvládnání teroristických útoků.⁸²

Z výše uvedeného textu můžeme následně vyvodit obecné závěry, na jejichž základě je možné dále navrhnout vhodná opatření ke zvyšování připravenosti České republiky v oblasti protiterorismu a boje s terorismem:

- Zvážit možnosti novelizace právních norem vztahujících se k oblasti protiterorismu a boje s terorismem,
- Zkvalitňovat podmínky a vytvářet předpoklady pro systematický monitoring a analýzu teroristických hrozeb. V rámci této činnosti přehodnotit a zkvalitnit funkci protiteroristického systému (CTS), jehož hlavním cílem je výměna a efektivní využívání informací zaměřených na problematiku terorismu,
- Prohlubovat mezinárodní spolupráci,
- Zdokonalovat integrovaný záchranný systém,
- Vytvářet finanční a materiální zdroje,
- Vytvořit výzkumné programy a v jejich rámci řešit tematické úkoly zaměřené např. na psychologické a sociální aspekty terorismu, krizový management, problematiku výcviku, nové technologie atd.,
- Zpracovat a realizovat plány systému přípravy potřebných specialistů,

⁸² SOULEIMANOV, Emil. *Terorismus. Pokus o porozumění*. Praha: SLON, 2011, s. 116-117. ISBN 978-80-7419-038-4.

- Zvýšit připravenost obyvatelstva.⁸³

Úroveň připravenosti České republiky na případný teroristický útok na jejím území, nebo proti jejím zájmům v zahraničí, můžeme označit za odpovídající současnému vědeckému stavu poznání v určité oblasti. Ke zjišťování úrovně protiteroristických opatření v jednotlivých zemích rozhodující měrou přispívají i zahraniční hodnotící mise. Nejdůležitější z nich probíhají na základě Rozhodnutí Rady EU 2002/996/JHA ze dne 28. listopadu 2002. Na jeho podnět jsou vyslány hodnotící mise, které po rozšíření Evropské unie v roce 2004 zavítaly i do “nových” členských zemí, včetně České republiky. U nás proběhla hodnotící mise v listopadu 2004 a odehrála se po obsahové a organizační stránce naprosto bez komplikací. Členové mise tak ocenili bezpečnostní systém České republiky a připravenost státu na všechny možné události, spojené s rizikem terorismu, a to zejména:

- Vytváření rámcových strategických dokumentů, jako je Bezpečnostní strategie České republiky a Národní akční plán boje proti terorismu, pružně reagující na vývoj na úrovni Evropské unie,
- Fungování systému Bezpečnostní rady státu, se zvláštním zřetelem na Výbor pro zpravodajskou činnost,
- Nedávné vytvoření útvaru Policie České republiky s celostátní působností, zabývajícího se rovněž výslovně bojem proti financování terorismu: Útvaru odhalování nelegálních výnosů a daňové kriminality Služby kriminální policie a vyšetřování,
- Existence neformálních koordinačních platforem pro oblast boje proti terorismu,
- Uzavírání smluv o spolupráci mezi jednotlivými službami, útvary a odbory, včetně zpravodajských služeb,

⁸³ *Ministertvo vnitra České republiky: Často kladené otázky* [online]. 2008 [cit. 2022-02-28]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/dokumenty-terorismus-casto-kladene-otazky.aspx>

- Dobrá úroveň mezinárodní spolupráce mezi subjekty z České republiky s jejich protějšky v zemích Evropské unie,
- Zapojení Policie České republiky do vyhodnocování ohrožení republiky ze strany terorismu,
- Výslovně byl oceněn i důraz, který je v České republice kladen na ochranu lidských práv.⁸⁴

4.3.1 Právní nástroje pro boj proti terorismu

K zákonným normám, na jejichž základě je nově koncipován systém ochrany obyvatelstva v reakci na potenciální mimořádné události, náleží zejména:

- Zákon č. 238/2000 Sb., o hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů,⁸⁵
- Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů,⁸⁶
- Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a změně některých zákonů,⁸⁷
- Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy.⁸⁸

⁸⁴ *Ministertvo vnitra České republiky: Často kladené otázky* [online]. 2008 [cit. 2022-02-28]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/dokumenty-terorismus-casto-kladene-otazky.aspx>

⁸⁵ Sbírka zákonů: Zákon ze dne 28. června 2000 o Hasičském záchranném sboru České republiky [online]. 1996 [cit. 2022-02-28]. Dostupné z: <http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?sn=y&hledany=z%E1kon+238%2F2000&zdroj=sb00238&cd=3&typ=r>.

⁸⁶ Sbírka zákonů: Zákon ze dne 28. června 2000 o Integrovaném záchranném systému České republiky [online]. 1996 , 7 [cit. 2022-02-28]. Dostupné z: <http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?sn=y&hledany=z%E1kon+239%2F2000&zdroj=sb00239&cd=3&typ=r>.

⁸⁷ Sbírka zákonů: Zákon ze dne 28. června 2000 o krizovém řízení a změně některých zákonů [online]. 1996 [cit. 2022-02-28]. Dostupné z: <http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?sn=y&hledany=z%E1kon+240%2F2000&zdroj=sb00240&cd=3&typ=r>.

⁸⁸ Sbírka zákonů: Zákon ze dne 29. června 2000 o hospodářských opatřeních pro krizové stavy [online]. 1996 [cit. 2022-02-28]. Dostupné z: <http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?sn=y&hledany=z%E1kon+241%2F2000&zdroj=sb00241&cd=3&typ=r>

4.3.2 Bezpečnostní strategie

Specifické hrozby pro Českou republiku jsou dle Bezpečnostní strategie 2015 nejen hrozby s přímým dopadem na bezpečnost republiky, ale i na její spojence. Mezi bezpečnostní hrozby jsou řazeny – *Ohrožení funkčnosti kritické infrastruktury; Organizovaný zločin, zejména závažná hospodářská a finanční kriminalita, korupce, obchodování s lidmi a drogová kriminalita; Kybernetické útoky; Šíření zbraní hromadného ničení a jejich nosičů a v neposlední řadě Terorismus.*

Česká republika se zapojuje do zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské unie, konkrétně do Společné bezpečnostní a obranné politiky a do misí. Také využívá spolupráce zemí EU v oblasti vnitřní bezpečnosti, ochrany obyvatelstva, ochrany kritické infrastruktury, kybernetické bezpečnosti, při potlačování a zmírňování následků, které plynou z nelegální migrace, organizovaného zločinu, terorismu a nestability dodávek klíčových energetických a jiných surovin.

ČR také podporuje potírání všech forem terorismu jak na národní, tak i na mezinárodní úrovni, a to včetně sjednávání a provádění protiteroristických úmluv. Mezi priority jsou řazeny opatření proti financování terorismu, proti radikalizaci a rekrutování, ochrana obyvatelstva, kritické infrastruktury, resp. jiných cílů potenciálně zranitelných teroristickým útokem.

ČR v rámci NATO sdílí zpravodajské informace a také se aktivně účastní aliančních operací a misí. V rámci EU přispívá k formulování konkrétních opatření v oblasti boje proti terorismu, které jsou zaměřené na posílení spolupráce nejen mezi členskými státy EU, ale i s nečlenskými zeměmi. Diplomatická služba ČR spolupracuje a působí v mezinárodních organizacích, sbírá informace, zaměřuje se na předcházení krizím a stabilizaci krizových oblastí, podporu transformačních

a demokratizačních procesů a na spolupráci v boji proti terorismu a nešíření zbraní hromadného ničení.⁸⁹

4.3.3 Strategie České republiky pro boj proti terorismu

Na základě teroristických útoků v roce 2001 iniciovala ČR vznik dokumentu Národní akční plán boje proti terorismu, který byl mnohokrát aktualizován a hodnocen Ministerstvem vnitra. Zároveň došlo k úpravám názvu samotného dokumentu, přičemž od roku 2013 nese název Strategie České republiky pro boj proti terorismu. Jedná se o dokument obecné povahy, jeho cílem je seznámit veřejnost se základními principy boje proti terorismu v ČR, přiblížit jednotlivé oblasti, kterých se téma týká, a nastítnit aktuální slabiny bezpečnostního systému ČR. Strategie se opírá o principy Bezpečnostní strategie. Dokument v obecné rovině navazuje na zájmy a cíle vnitřní bezpečnosti EU.

Platnost dokumentu není nijak časově omezena. Dokument je možné aktualizovat dle potřeby v závislosti na vývoji aktuální situace v oblasti boje proti terorismu, při úpravách související legislativy nebo zásadních změnách realizovaných na úrovni EU a dalších mezinárodních subjektů.

Dokument řeší pět hlavních oblastí:

- spolupráci zainteresovaných subjektů v boji proti terorismu,
- ochranu obyvatelstva a dalších potenciálních cílů,
- bezpečnostní výzkum a komunikaci s veřejností,
- prevenci radikalizace a rekrutování do teroristických skupin,
- legislativní ukotvení problematiky boje proti terorismu.

Základní principy boje proti terorismu v ČR jsou podle tohoto dokumentu následující:

⁸⁹ Kolektiv autorů. 2015. Bezpečnostní strategie České republiky 2015. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2015. str. 23. ISBN 978-80-7441-005-5.

- soulad boje s terorismem s Bezpečnostní strategií ČR a dalšími klíčovými dokumenty,
- respektování principů demokracie a ochrany lidských práv,
- spolupráce a sdílení informací mezi institucemi,
- prohlubování zapojení ČR do mezinárodních aktivit,
- prohlubování důvěry mezi stejně smýšlejícími zahraničními partnery,
- prověřování schopností čelit hrozbě terorismu,
- vzdělávání,
- aktivní přístup při prevenci hrozeb,
- informování veřejnosti v účelném a přiměřeném rozsahu,
- pomoc, podpora a ochrana subjektům, které poskytnou informace o připravovaných teroristických akcích.⁹⁰

4.3.4 Stupně ohrožení terorismem

V souvislosti s bezpečnostní situací v Evropě přistoupila vláda ČR k vytvoření systému vyhlášení stupňů ohrožení terorismem. Ten schválila 25. ledna 2016. Tento systém nám definuje čtyři stupně ohrožení. Vyhlášení provádí vláda na návrh Společné zpravodajské skupiny. V případě nebezpečí z prodlení provede vyhlášení zvýšeného stupně ministr vnitra. Vláda následně na nejbližším jednání zvýšený stupeň potvrdí, nebo jeho vyhlášení zruší.

Základní charakteristika čtyř stupňů ohrožení:

- Stupeň 0 - ideální stav, není vyhlášován,

⁹⁰ *Strategie ČR pro boj proti terorismu* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2013 [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/strategie-ceske-republiky-pro-boj-proti-terorismu-pdf.aspx>

- Stupeň 1 - stav zvýšené bdělosti,
- Stupeň 2 - blíže neurčené riziko směřující vůči ČR,
- Stupeň 3 - vysoká pravděpodobnost uskutečnění teroristického činu.⁹¹

Zvýšené stupně ohrožení terorismem se označují první, druhý a třetí stupeň, které jsou pro účely informování veřejnosti znázorněny černě lemovanými

První stupeň

Druhý stupeň

Třetí stupeň

trojúhelníky.

Obrázek č.9 – Stupně ohrožení

Dostupné z:

<http://www.praha11.cz/galerie/obrazky/imager.php?img=56324&x=590&y=581> [2022-02-28]

⁹¹ *Stupně ohrožení terorismem* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2016 [cit. 2022-02-28]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/stupne-ohrozeni-terorismem.aspx>

Závěr

Ženský sebevražedný terorismus je fenomén, který v posledních desetiletích zaznamenal bezesporu zvýšený výskyt. Nejvíce medializovaným je sebevražedný terorismus ve spojení s náboženským radikalismem, avšak jak ukazuje předložená práce, náboženská motivace zdaleka nejsou jediným podmiňujícím prvkem pro výskyt tohoto fenoménu. Motivy mohou být různé, jak osobní, tak i politické. Existuje mnoho důvodů, proč jsou ženy využívány v teroristických organizacích a je jich celá řada. Jedním z nich je právě jejich vzhled. Na první pohled je žena vnímána jako křehká a mírumilovná bytost, proto tu existuje malá pravděpodobnost podezření a následného prohledávání. Další výhodou může být jejich tradiční šat, pod který se lépe schová pás s výbušninou. Jsou tu pak ale také organizace, které ženy využívají jen v domácnostech, k plození dětí, které následně vychovávají a vzdělávají, aby dále mohli řádně vést organizaci.

V první kapitole se práce věnuje vymezení základních pojmů. Jsou rozebrány pojmy terorismus, sebevražedný terorismus a mučednická smrt. Jejich pochopení je totiž nezbytné pro další práci s touto problematikou. Druhá kapitola se věnuje pouze ženskému sebevražednému terorismu. Autorka klasifikovala konkrétní ženské motivy, které dle dostupných studií a výpovědí lze považovat za klíčové a které následně implementovala i v případových studiích své práce. Třetí kapitola je konkrétně zaměřena na jednotlivé teroristické skupiny využívající ženy. Následující podkapitola se zaměřuje na určité výhody žen v teroristické organizaci. Dále autorka stručně zanalyzovala teroristické organizace, a to především Černé vdovy, Tamilské tygřice, hnutí Boko Haram, hnutí Hamás, hnutí Hizballáh. V poslední, čtvrté kapitole se práce věnuje protiteroristickým opatřením nejen v rámci České republiky, ale i v rámci Evropské unie. Zde jsou rozebrány jednotlivá protiteroristické dokumenty a nástroje EU A ČR.

Teroristické útoky 11. září 2001, byly zlomovým bodem pro vnímání bezpečnostní situace naší civilizace. Poprvé se na jedno z prvních míst seznamu globálních problémů zařadil protiteroristický boj a své přední místo si drží i v

současnosti. Jedním z hlavních cílů Evropské unie je boj proti organizovanému zločinu a mezinárodnímu terorismu, jak se objevuje v prvních řádcích všech dokumentů přijatých po útocích 11. září 2001 na New York a následných evropských atentátech v Madridu a Londýně. Evropská unie prohlašuje, že bude v této oblasti spolupracovat s USA, a že je připravena k úzké spolupráci členských států EU potýkat se s teroristickými činy jak na úrovni Evropy, tak v celosvětovém měřítku. Od roku 2001 proběhlo několik dalších podobných politických prohlášení a ujištění. Je však možné konstatovat, že připravenost Evropy jako celku na boj proti terorismu byla a stále je diskutabilní.

Seznam použité literatury

1. EICHLER, Jan. *Terorismus a války na počátku 21. století*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 97 8-80-246-13 17-8.
2. MAKARIUSOVÁ, Radana. *Globální terorismus a éra Al-Káidy*. Praha: Metropolitní univerzita Praha, 2013. ISBN 978-80-8685-595-0.
3. DANICS, Štefan, TUČEK, Leoš. *Opravdu rozumíme současné epidemii sebevražedných teroristických útoků? Vojenské rozhledy*. **2008**(2.)
4. MIKA, Otakar J. *Současný terorismus: řešení krizových situací*. Praha: Existencialia, Triton, 2003. ISBN 80-7254-409-8.
5. SOULEIMANOV, Emil. *Terorismus. Pokus o porozumění*. Praha: SLON, 2011. ISBN 978-80-7419-038-4.
6. SOULEIMANOV, Emil. *Terorismus: válka proti státu*. Praha: Eurolex Bohemia, 2006. ISBN 80-86861-76-7.
7. ČEJKA, Marek. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. Praha: Barrister & Principal, 2007. ISBN 978-80-87029-19-0.
8. PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016. ISBN 978-80-7380-611-8.
9. PIKNA, Bohumil. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie*. 1. vydání. Praha: Linde Praha, 2006. ISBN 9788072016150.
10. MAREŠ, Miroslav. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005. ISBN 80-903333-8-9.
11. Kolektiv autorů. 2015. *Bezpečnostní strategie České republiky 2015*. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2015. ISBN 978-80-7441-005-5.
12. Terorismus. Bezpečnostní informační služba. [online]. Praha: BIS. Dostupné z: <http://www.bis.cz/terorismus.html>
13. FOLTIN, Pavel a David ŘEHÁK. *Důvody realizace a formy terorismu. Obrana a strategie* [online]. 2005. Dostupné z:

<https://www.obranaastrategie.cz/cs/archiv/rocnik-2005/1-2005/duvody-realizace-a-formy-terorismu.html>

14. Lahnait, Fatima: *Female Suicide Bombers: Victims or Murders?* in NATO (ed.): *Suicide Bombers: The Psychological, Religious and Other Imperatives*. 2008. Amsterdam: IOS Press
15. Rekrutky Islámského státu: jak džihád získává bojovnice ze Západu. *E15.cz* [online]. Praha: E15, 2020. Dostupné z: <https://www.e15.cz/the-student-times/rekrutky-islamskeho-statu-jak-dzihad-ziskava-bojovnice-ze-zapadu-1370834>
16. BLOOM, Mia. *Dying to Kill: The Allure of Suicide* [online]. New York: Columbia University Press, 2005. Dostupné z: <http://infinity.wecabrio.com/read/231133219-dying-to-kill-the-allure-of-suicide-terror.pdf>
17. PAŘÍZKOVÁ, Lada. Motivace terorismu a východiska boje s ním. *Obrana a strategie* [online]. 2005. Dostupné z: <https://www.obranaastrategie.cz/cs/archiv/rocnik-2005/1-2005/motivace-k-terorismu-a-vychodiska-boje-s-nim.html>
18. SVOBODA, Daniel. ALTERNATIVES OF BOKO HARAM TO THE CONTEMPORARY MODERN NIGERIAN STATE – The Postmodern Caliphate or the Terrorist Semi-State? *University of Defence in Brno* [online]. 2020, (2.). Dostupné z: <https://www.obranaastrategie.cz/en/archive/volume-2020/2-2020/articles/alternatives-of-boko-haram-to-the-contemporary-modern-nigerian-state.html>
19. RIAZ, Hassan. *What motivates the suicide bombers?* [online]. Yale: MacMillan center, 2009. Dostupné z: <http://yaleglobal.yale.edu/content/what-motivates-suicide-bombers-0>
20. KALÁB, Miloš. Sebevražedné teroristky. *Britské listy* [online]. 2011. Praha: Občanské sdružení Britské listy. Dostupné z: <http://www.blisty.cz/art/56868.html>

21. Asociace pro mezinárodní otázky. *Džihád mezi politikou a náboženstvím: Hledání logiky „islámského terorismu“*. [online] **2016**. Praha. Dostupné z: <https://www.amo.cz/dzihad-mezi-politikou-a-nabozenstvim-hledani-logiky-islamskeho-terorismu/>
22. Karen Jacques & Paul J. Taylor: *Male and Female Suicide Bombers: Different Sexes, Different Reasons?* Studies in Conflict & Terrorism Volume 31, Issue 4, 2008. Dostupné z: <https://www.ojp.gov/ncjrs/virtual-library/abstracts/male-and-female-suicide-bombers-different-sexes-different-reasons>
23. SPECKHARD, Anne. The Emergence of Female Suicide Terrorism [online]. Washington DC: Georgetown University Medial Center, **2008**, 1007. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10576100802408121#.VRqFOFxZEUQ>
24. SPECKHARD, Anne, AKHMEDOVA, Khapta. *Black Widows: The Chechen Female Suicide Terrorists*. [online]. Tel Aviv: INSS, 2006. Dostupné z: <http://www.isn.ethz.ch/Digital-Library/Publications/Detail/?id=91164>
25. VON KNOP, Katharina. *The Female Jihad: Al Qaeda's Women, Studies in Conflict & Terrorism*. [online]. Garmisch: Marshall European Center for Security Studies, **2007**. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/10576100701258585#.VRvgKFxZEUQ>
26. GONZALES-PEREZ, Margaret. *Female Suicide Bombers in Domestic and International Terrorist Groups*. [online]. Vancouver: WPSA Annual Meeting, 2009. Dostupné z: http://citation.allacademic.com/meta/p_mla_apa_research_citation/3/1/7/0/4/pages317041/p317041-5.php
27. WINTER, Charlie. The Virtual 'Caliphate': Understanding Islamic State's Propaganda Strategy. [online], Quilliam Foundation. 2015. Dostupné z: <https://www.theatlantic.com/international/archive/2017/07/mosul-isispropaganda/532533/>

28. GILL, Paul. *A Multi-Dimensional Approach to Suicide Bombing* [online]. 2007, (1.). Dostupné z: <https://www.ijcv.org/index.php/ijcv/article/view/2750>
29. REUTER, John. *The American Committee for Peace in Chechnya. Chechnya's Suicide Bombers: Desperate, Devout, or Deceived?* [online]. 2014. Dostupné z: <http://www.radicalparty.org/content/american-committee-peace-chechnya-chechnya's-suicide-bombersdesperate-devout-or-deceived-jo>
30. ŠMÍD, Tomáš. Pár poznámek k tragédii v Beslanu. *Revue Politika* [online]. Praha, 2005. Dostupné z: <https://www.cdk.cz/par-poznamek-k-tragedii-v-beslanu>
31. DE ALWIS, Malathi. The Changing Role of Women in Sri Lankan Society, *Social Research*. [online], 2002, Vol. 69, No. 3.,. Dostupné z: <http://web.b.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=d4315217-ac7c-4398-b29d18df7598c7d2%40sessionmgr113&vid=1&hid=106>
32. ALISON, Miranda. *Female combatants of the LTTE and IRA: a comparative study*. Tamilcanadian. 2004 [online]. Dostupné z: <http://www.tamilcanadian.com/page.php?cat=52&id=2430>
33. BEYLER, Clara. *Messengers of Death – Female Suicide Bombers*. International Institute for CounterTerrorism. 2003. [online]. Dostupné z: <http://www.ict.org.il/Article/854/Messengers%20of%20Death%20-%20Female%20Suicide%20Bombers>
34. SVOBODA, Daniel. ALTERNATIVES OF BOKO HARAM TO THE CONTEMPORARY MODERN NIGERIAN STATE – The Postmodern Caliphate or the Terrorist Semi-State? *University of Defence in Brno* [online]. 2020, (2.), Dostupné z: <https://www.obranaastrategie.cz/en/archive/volume-2020/2-2020/articles/alternatives-of-boko-haram-to-the-contemporary-modern-nigerian-state.html>
35. PARASILITI, Andrew. Women's roles in Hamas slowly evolve. *Al-Monitor* [online]. 2015. Dostupné z: <https://www.al->

monitor.com/originals/2021/03/takeaway-hamas-complicate-us-plans-reset-palestinians.html

36. LYNCH, Sarah. Hezbollah's women. *Now.mmedia.me* [online]. 2010. Dostupné z: https://now.mmedia.me/lb/en/reportsfeatures/hezbollahs_women
37. 2018. *Expressions of Radicalization* [online]. Oslo: Palgrave Macmillan. ISBN 978-3-319-65566-6. Dostupné z: <https://www.palgrave.com/gp/book/9783319655659>
38. EU Response to the 11 September: European Commission action, 2002. *European Commission* [online]. Brusel: Evropská unie. Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/MEMO_02_122
39. *Declaration on Combating Terrorism*, [online]. 2004. Brusel. Dostupné z: https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/79637.pdf
40. EU counterterrorism strategy: value added or chimera?, 2010. *International Affairs* [online]. **86**(4). Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/40864999?seq=1>
41. *Strategie Evropské unie pro boj proti terorismu*. [online]. 2005. Brusel. Dostupné z: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST%2014469%202005%20REV%204/CS/pdf>
42. EU Action Plan on combating terrorism. Dokument Rady z 27. ledna 2006 (5771/06)
43. European Security Strategy (A secure Europe in better Word). Brussels, 12 December 2003
44. Dokument Rady EU z 8.12. 2004 (14292/04). Závěry předsednictví – Brusel. Příloha I Haagský program: posílení svobody, bezpečnosti a práva v Evropské unii (The Hague Programme). C 53, 3.3. 2005

45. *Stockholmský program* [online]. Praha: EUR-Lex, 2010. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=LEGISSUM%3Ajl0034>
46. Protiteroristický koordinátor, 2020. *Evropská Rada, Rada Evropské unie* [online]. Brusel: Evropská unie. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/fight-against-terrorism/counter-terrorism-coordinator/>
47. About Europol, 2020. *Europol* [online]. Brusel: Evropská unie. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/about-europol>
48. Europol Strategy 2016–2020, 2016. *Europol* [online]. Brusel: Evropská unie. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/publications-documents/europol-strategy-2016-2020>
49. EU Internet Referral Unit – EU IRU, 2020. *Europol* [online]. Brusel: Evropská unie. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/about-europol/eu-internet-referral-unit-eu-iru?page=0,0#fndtn-tabs-0-bottom-1>
50. European Counter Terrorism Centre – ECTC, 2020. *Europol* [online]. Brusel: Evropská unie. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/about-europol/european-counter-terrorism-centre-ectc#fndtn-tabs-0-bottom-1>
51. *Ministertvo vnitra České republiky: Často kladené otázky* [online]. 2008. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/dokumenty-terorismus-casto-kladene-otazky.aspx>
52. Sbírka zákonů: Zákon ze dne 28. června 2000 o Hasičském záchranném sboru České republiky [online]. 1996. Dostupné z: <http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?sn=y&hledany=z%E1kon+238%2F2000&zdroj=sb00238&cd=3&typ=r>.
53. Sbírka zákonů: Zákon ze dne 28. června 2000 o Integrovaném záchranném systému České republiky [online]. 1996. Dostupné z: <http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?sn=y&hledany=z%E1kon+239%2F2000&zdroj=sb00239&cd=3&typ=r>.

54. Sbírka zákonů: Zákon ze dne 28. června 2000 o krizovém řízení a změně některých zákonů [online]. 1996. Dostupné z: <<http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?sn=y&hledany=z%E1kon+240%2F2000&zdr oj=sb00240&cd=3&typ=r>>.
55. Sbírka zákonů: Zákon ze dne 29. června 2000 o hospodářských opatřeních pro krizové stavy [online]. 1996. Dostupné z: <<http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?sn=y&hledany=z%E1kon+241%2F2000&zdr oj=sb00241&cd=3&typ=r>>.
56. *Strategie ČR pro boj proti terorismu* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2013. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/strategie-ceske-republiky-pro-boj-proti-terorismu-pdf.aspx>
57. *Stupně ohrožení terorismem* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2016. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/stupne-ohrozeni-terorismem.aspx>

Seznam příloh

Obrázek č.1:

Dostupné z:

http://s.telegraph.co.uk/graphics/projects/Boko-Haram-girls-kidnap/media/l31082315_a-screengrab-taken-on-may-12-2014-from-a-screengrab-taken-on-may-12-2014-from-a-video-of-nig-mr_e4vszws.jpg

Obrázek č.2:

Dostupné z:

<https://imengine.public.prod.ksf.infomaker.io/imengine/image.php?uuid=0f93a414-6b5f-4a2f-8763-10f0c9d9923e&type=preview&source=0f93a414-6b5f-4a2f-8763-10f0c9d9923e&function=hardcrop&width=400&height=225&q=>

Obrázek č.3:

Dostupné z: [https://moderndiplomacy.eu/wp-](https://moderndiplomacy.eu/wp-content/uploads/2017/07/aa60bf3dba7b06bf9bbc06ae7996d676.jpg)

[content/uploads/2017/07/aa60bf3dba7b06bf9bbc06ae7996d676.jpg](https://moderndiplomacy.eu/wp-content/uploads/2017/07/aa60bf3dba7b06bf9bbc06ae7996d676.jpg)

Obrázek č.4:

Dostupné z: https://gdb.rferl.org/3FBBADAF-DFDC-4FAB-8640-8FA02EA383A5_w1080_h608_s.jpg

Obrázek č.5:

Dostupné z:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/9/9b/Tamil_Eelam_Flag.svg/1200px-Tamil_Eelam_Flag.svg.png

Obrázek č.6:

Dostupné z: [https://www.aljazeera.com/wp-](https://www.aljazeera.com/wp-content/uploads/2021/08/000_99L72C.jpg?resize=570%2C380)

[content/uploads/2021/08/000_99L72C.jpg?resize=570%2C380](https://www.aljazeera.com/wp-content/uploads/2021/08/000_99L72C.jpg?resize=570%2C380)

Obrázek č.7:

Dostupné z:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/b/b3/Flag_of_Hamas.svg/375px-Flag_of_Hamas.svg.png

Obrázek č.8:

Dostupné z:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/a/a2/Funeral_of_Mohsen_Hojaji_in_Tehran_09.jpg/360px-Funeral_of_Mohsen_Hojaji_in_Tehran_09.jpg

Obrázek č.9:

Dostupné z:

<http://www.praha11.cz/galerie/obrazky/imager.php?img=56324&x=590&y=581>